This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

5º. 6º

86
5
42

ANATOMIAE, HOC EST, CORPORIS

humani diſſectionis pars prior, in qua ſingula quæ ad Caput ſpectant recenſentur membra, atq; ſingulæ partes, ſingulis ſuis ad uiuum commodiſſimè expreſſis figuris, deliniantur. Omnia recens nata.

PER IO. DRYANDRVM
Medicum & Mathematicum.

ITEM

Anatomia { Porci, ex traditione Cophonis.
Infantis, ex Gabriele de Zerbis.

Marpurgi apud Eucharium Ceruicornum,
Anno 1537 menſe Junio.

COLEGIO DE S. CARLOS · BIBLIOTECA

RECTOR ACADEMIAE MARPVRGENſis, rerum Medicarum ſtudioſo. S. D. P.

CLemētiſſimus illuſtriſſimusꝗ Heſſiæ Princeps Philippus, quo eſt incredibili in Academiā ſuam Marpurgeñ affectus amore, præter reliqua felicitatis bona, quibus indies hanc nouam ſuam ſcholam exornat, hoc nuper ultrò adiecit, autoritateꝗ regia interpoſita, ratum eſſe uoluit, ut quotannis poſthac, in medicæ profeſſionis uſum, receptis ad hanc rem è carcere uel cruce perditorū corporibus, publicè ſemel aut bis, Anatomia exhibeatur. Qua autoritate fretus, ſuperiori anno binas Anatomias alteram Calendis Iunij, Anno XXXV. alterā Martij Calen. Anni XXXVI. ut eſt in hoc genere ſtudiorū, nō mediocriter exercitatus Ioannes Dryander, Medicinæ apud nos profeſſor ordinarius, non infeliciter hic publicè celebrauit. Idemꝗ in poſterum maiori cum diligentia, tum accurata magis demonſtratione, ſeſe facturum pollicetur, modo ſint, quibus hoc ſuum ſtudium, atꝗ artis medicinæ non contemnendus fructus, quoquo modo probari queat. Idꝗ ſtudioſe lector, tibi, ob id maximè indicādum putaui, ut aliquando medicæ rei, hunc ampliſſimum fructum cōmunem nobiſcum habere queas, quod hactenus, maiori an dicam Medicorum dedecore, an periculoſiori, etiam ægrotantium malo Germania reiecerit neſcio. Anatomiæ ſyncerum ſtudium, nos honoratiori loco apud nos recipiendum, adeoꝗ priſtino ſuo nitori reſtituendum, duximus. Hinc eſt, quod à Dryandro, Anatomiæ Capitis humani, icones quas inter diſſecandum nuper per picturæ lineamenta ad uiuum, rectiſſimè exceperat, in ſtudioſorū uſum ut diuulgaret, impetrauimus. Quas ſi placere uiderimus dabimus operam, ut uniuerſi corporis humani, ſingulæ partes, ſingulis ſuis picturis, quàm re-

ctiſſimè à Dryandro expreſſæ, in lucem tandem prodeant. Interim tam picturis, quàm figuris Anatomicis, humanum Caput optimè exprimentibus, adeoq́; noſtra opera & beneuolentia liberalius fruere, atq; Vale felix.

Datæ Marpurgi &c.

CLARISSIMO ORNATISSIMOQVE uiro illuſtriſſ. Heſſiæ Principis Cancellario D. Ioanni Ficino, Domino atq; patrono ſuo obſeruantiſſimo.

S. D. P.

FAcit illa tua in prouehēdis bonarum literarum ſtudijs, nunquam laudata ſatis liberalitas Cancellarie, ornatiſſime, ut agminatim te docti ſuſpiciant, colant atq; uenerentur, quaſiq́; deo tutelari tibi ſupplicent. Suos proinde literarum fœtus, ſi quos produxerint, tibi educandos, tibi prouehendos, non inuiti committant. Eadem ego ratione ductus, quæ, inter diſſecandum nuper in humani Capitis Anatomiam ad uiuum typis atque figuris exceperam, tibi ob id maximè nuncupanda putaui, quò te protectore, noſtra liberius prodire queāt. Boni itaq; hūc noſtrum qualemcunq; laborem conſule, atq; uale rectiſſimè.

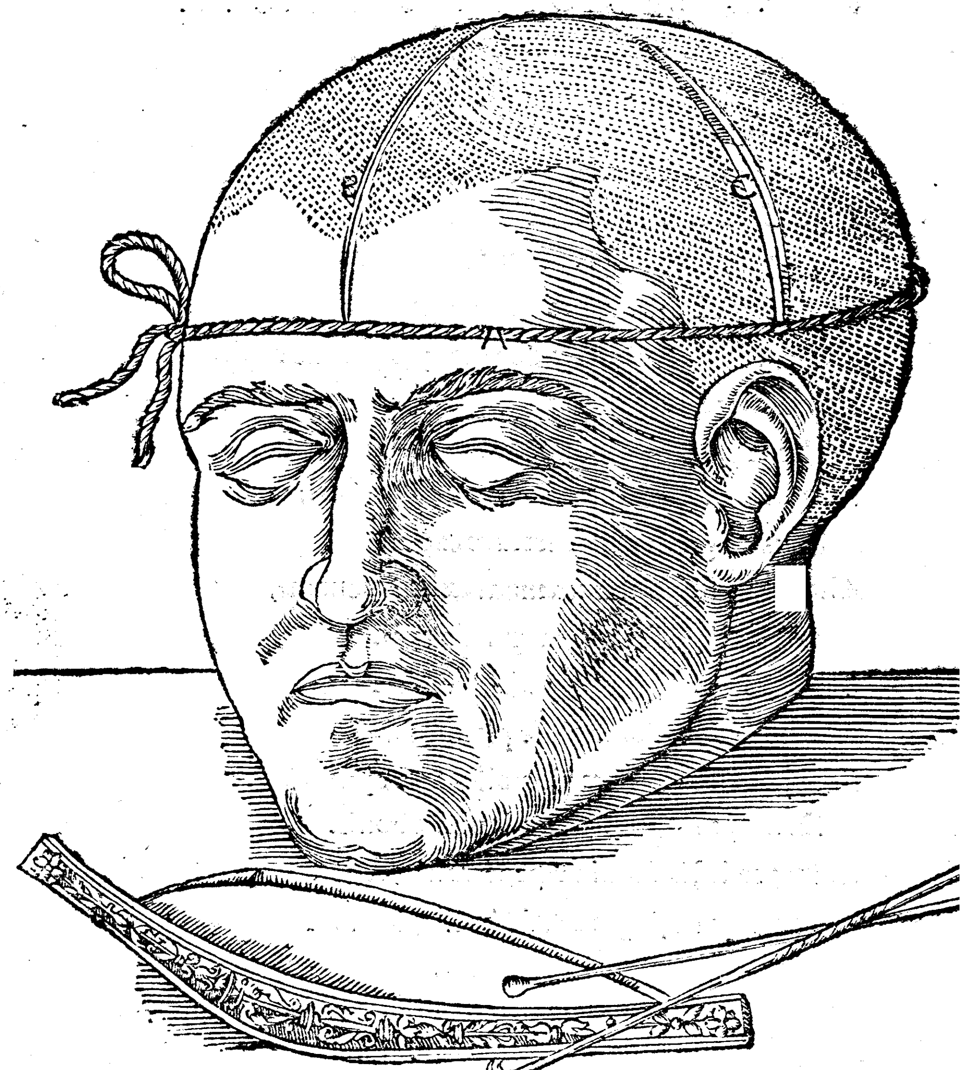
Marpurgi.

H. T. Deditiſſimus.

Io. Dryander Medicus.

AD LECTOREM CANDIDVM
Reinhardus Hadamarius.

SOla figurarum quia perfectiſſima, complet
  Vndiq́ſe numeris orbiculata ſuis.
Ergo Creatoris uoluit diuina poteſtas,
  Vt noſtri capitis forma rotunda foret.
Vt globus eſt igitur, quod continet omnia cælum:
  Sphærula ſic caput eſt, dogma quod omne capit.
Ardua ſunt illic ſummi palatia regis:
  Hic ſedem ratio pars deitatis habet.
Non potes æthercam rimari terreus aulam:
  Illius effigiem ſed penetrare caput.
Alta nimis fugiunt humanam cælica mentem,
  At ſimili poſſunt re magis illa capi.
Si geſtis ergo regnum ſpectabile, miri
  Et luſtrare cupis nobile plaſma fabri.
Sume librum clari, radio pollente Dryandri
  Deſcriptum, ſtudijs proſit ut ille bonis.
Intima cæleſtis dominæ penetralia cernes,
  Et reliquam, leges cui dedit illa, domum.

B
C
A

IN PRAELECTIONEM MEDICAM ORATIO,

qua Anatomiæ neceſſarium ſtudium commendatur, Marpurgi à Ioan. Dryandro in frequentiſſimo eius Academiæ conſeſſu habita.

VIII Kalend. Nouemb.

ANNO

M. D. XXXVI.

COLEGIO DE Sn CARLOS * BIBLIOTECA

IMpudens, perfrictæq; frontis eſſem homo, ſi in tã celebri, tot doctiſſimorum uirorum, conſeſſu, hodie uerba facturus, non planè dicendi uiribus deſtituerer. Idq; maxime, dum mecũ reputo, quàm abſolutæ eruditionis uiros, exquiſitiq; iudicij cenſores me in hoc fungendi medicæ profeſſionis munere, præceſſerunt.

Nuper enim cum Academia hæc noſtra bonis uti ſpero auibus, inſtitui cœpit optimè ab optimo illuſtriſſimoq; huius patriæ Principe, curatũ eſt, ut huc uiri eximij atq; eruditi, q, non tam literarum, quàm morum, & autoritatis commendatione, huic ſcholæ prodeſſe poſſint accerſerentur.

Vidimus itaq; non infelicem tanti conatus ſucceſſum. Ex multis, quos hæc noſtra ſchola egregiè doctos aluit, paucos, eoſdemq; eorun-

dem mecum ſtudiorum medicinæ uidelicet ſtudioſos obiter ut hic referam non ſit moleſtum.

Adfuit ab initio, medicæ profeſſioni, non incommodè deſtinatus, Euricius Cordus, is ut noſtis fuit præter artis poëticæ, præclaram eruditionem, in herbaria etiam, ut reliquam medicinæ partem prætercam, miro iudicio præditus.

Succeſſit Cordo, medicarum rerum, non inferior cognitione, Ioannes Megobachus, eius uiri quanta in profitendo fuerit felicitas, multos ueſtrũ, nõ ſine fructu, pcepiſſe puto, tã inſignes itaq; eruditione uiros me cũ nup præceſſiſſe iterq; mihi ineũdum, commonſtraſſe cũ uideam, pauore penitus contremiſco horreoq;, maxime q̃ tenuis & curta ſuppellex eruditionis mihi ſit, cum hiſce uiris ſi conferar exploratum habeo.

Si itaq;, ea quam uos mihi falſò, ſed amiciſſimo tamẽ in me affectu errantes adeſſe putatis, ſit eruditio, felicem me omniũ putarem, qui tãto honore, primũ ab illuſtriſſimo patriæ Principe, de hinc, à ueſtro omnium candore, ad hoc, Medicæ prælectionis officiũ, dignus exiſtimatus ſim, qui huc conuocarer.

Verum, quæ eſt humanitas ueſtra, qui eſt animorum ueſtrorum candor, apud uos, de me, excuſationis loco, recipi ſpero, quod dici ſolet ἀρκεῖ δ' ἐν μεγάλοις τὸ καὶ θέλημα μόνον. Nos latine ſic: In magnis, uel uoluiſſe ſat eſt.

Idq; ſaltem à uobis ſi impetrare queo, huius ſcholæ, ſcilicet commoda, me omnibus modis promouere conari, id, perſuadere in præſentiarum ſi poſſum, hodie, me ſatis declamandi officio, functũ eſſe putabo. Ad eaq;, quæ hic pauliſper explicare conſtitui, de recto, ſcilicet, atq; commodo Medica aſſequendi compendio, atq; obiter de Anatomiæ uero & neceſſario uſu, uerba facturus accingor. Quæ dũ ego rudius & pingui quod dici ſolet Minerua abſoluere ſtudeo, patienter me queſo, dicturum, feratis.

Eſt ſingularum artium, certa aſſequendi præpoſita metho-
dus, quam ni adhibeas, nihil rectum, nihil ordine percipies un
quam. Qua docendi diſcendiq; methodo, etſi nuſquam non ali
bi; certe in re medica, omniū maxime opus habemus. Tot enī
ſunt in ea arte labyrinthi, tot angiportus, tot ſcopuli, quos ni de
xtro Mercurio & itineris ceu duce uſus fueris, uitare, ne dicam
ſuperare, facile non ſit. Hic ne quis rerum imperitior forte im
pingat, cauiſſe credo, uiros, ſane prudentia ſumma præditos,
qui tot congeſtis in rem medicam, iſagogis, tot in arctum con
tractis compendijs, quæ prius, quæ poſterius, ſint diſcēda, præ
ſcripſerunt.

Eius generis innumera dedit exempla Arabum illa, & nu-
per florida Barbarorū ſchola medica, pdiere hinc, uniuerſales
Auicennæ canones, adiectis ad hanc rem ſpectantibus, eiuſdē
autoris Fen aliquot. Poſt hunc librum, Ioannitij iſagogæ non
contemnendæ eruditionis ſane liber, publice prælegi cœptus
eſt. Et noſtris, hoc eſt, latinis hominibus, tandem ſimilia tentādi
immo & abſoluēdi, non defuit ſtudium. Dedit nuper ut com-
pendioſiſſimas ita utiliſſimas, diſcendi medica figuras, Ianus
Cornarius. Et hunc ſequutus Ioannes Fuſchius, idem tractat ar
gumentum, digeſto tamen magis & lucidiori ordine.

Ad quorum uirorum præſcripta, utinam ſtudioſa rerum
medicarum iuuentus, tam cœpti ſtudij attemperaſſet inſtitutū
q̄ egregie neglexit hactenus, minus hoc ſeculo, turbatū iri, atq;
turpiſſime confundi, ſtudiorum quereremur ordinem.

Abſolutis introductionum, ut ita dicam in re medica libris
qui deinceps medico futuro euoluendi ſint libri, diuerſi diuer-
ſa ſentiunt, & quod uetus habet prouerbium: Quot capita tot
ſunt & ſenſus.

Sunt qui artē medicam à diui Hyppocratis ut utiliſſimi ita
obſcuriſſimi longe autoris aphoriſmis, auſpicari malint, Sunt

qui à Galeni, eruditiſſimo opere Arte parua Initiari uelint. Et alij alijs. Hũc initiandi deferũt honorem . Per me liberum eſt, cuiq; ſuo docere atq; diſcere modo . Qui mihi medica aſſequēdi commodior uideatur eſſe ſcopus, non incōmodum, hic recenſuiſſe uidebor, quod pleroſq; longe alio , q̃ quo ego dicturus ſum modo, non ſine ſtudiorum incommodo & temporis iactura medica ſectari uideam.

Inter ea rudimenta, quæ medicinæ cādidatum nullo modo præterire par eſt, præcipuum adeoq; primũ ſibi locum, Anatomiam (hoc eſt humani corporis per diſſectiones cognitionem) ſortiri puto, ut reliqua omnia ſiue priora ſiue poſteriora ſtatuas, niſi exactiſſimā Anatomiæ rationem adhibeas, fruſtra te laborare ſenties. Non immerito itaq;, totum medicinæ negotium Anatomiæ ceu baſi incumbere uidetur, quod reliqua omnia abſq; unius Anatomiæ cognitione , manca atq; nullius uſus eſſe uideantur.

Ob id merito Anatomia, ad aſſequēdum medicinæ ſtudiũ, primas habere debet. Id dum, argumentis ita ſeſe habere oſtendam, breuibuſq; Anatomiæ artem, laudibus extulero, abutēdo ueſtra benignitate, paululum non ſit moleſtum rogo.

Principio, ſi ex fine, cōmodiq; gratia ſingula inſtitui debeāt, quantũ Anatomia humanæ uitæ cōferat, perpendi uelim. Philoſophandi enim totum negotium , ex corporis humani ſtructura, ceu radice fertiliſſima, depēdere uidetur. Hominis enim cauſa quæcũq; hic inferior habet mundus, à Deo omnia eſſe creata, quis neget? Creatis autem, recte ne, an ſecus utaris, ubi domini creatorũ, hoc eſt, hominis naturam ignoraueris, qui fieri poteſt ut noſcas? Adeo ut plerũq; uenenum pro antidoto, ignorans rerum temperamentum ſumas.

Ad noſcendam autem hominis naturam quā hic temperamentum uoco, æque mihi errare uidetur is, qui domus ne pro

be conſtructa ſit, à forma quæ oculis exterius occurrit,atque non potius ex ſingulis quibuſq; partibus,quibus domus conſtat,deprehẽdere conatur.Sic nec unq̃,quod hominis temperamentum,quæ natura, qui rerum ordo, noſce potes,niſi ſingulas,etiam minutiſſimas, ex quibus humanum corpus conſtat, perquiſitas habueris partes.

Perquirendi autem modum, unica & præcipua ars tradit Anatomiæ,ut mihi non fruſtra,medicorũ omnium,poſt Hyppocratem,princeps Galenus,tot æditis in re medica libris,acutior nullibi,uigillantior nuſq̃,quàm in referendis,quæ ad Anatomicũ ſpectant negotium fuiſſe uideatur.De Anatomicis aggreſſibus nouem reliquit libros:De uſu partium,eiuſdem argumenti, doctiſſimorum manibus ſeptendecim teruntur uolumina,ad hos,quibus ea quæ hic refero,minus fidem faciunt remitto.

Res optime tũ cõſeruari,ſi ſuo loco,ſuo tempore,ſuo modo adhibeãtur,non fruſtra olim putatum eſt.Hoc quid aliud q̃ ſi ad temperamenti cuiuſq; rationem, ſingula ſingulis adhibeãtur,tum probe quæq; ualebunt,atq; munia ſua perficiunt neceſſe eſt.Ex diſſectionis autem proba cognitione,quæ cuiq; mẽbro,cuiq; cõplexione,aut ad conſeruandam, aut ad recuperandam ſanitatem,adhibenda ſint probe edoceberis. Vt mihi uel hinc uitam mortaliũ tot eſſe obnoxiam malis,certo perſuadeã quod rarior ſit, hoc noſtro ſeculo,qui uel ex diſſectione, quomodo uitæ labanti ſuccurrendum ſit,noſce uelit. Satis interim nos medica callere putamus, ſi ut caſus offert morbũ, ex apotheca conſarcinatum infarcias medicamen.

Fuiſſe olim,qui ut annorum numero, ita & ſalubri uiuendi ratione,ætatem hanc noſtram ſuperabant,mirari deſinemus,ſi in perquirenda atq; cuſtodienda hominis natura indefeſſum atq; nunq̃ ſatis laudatum,priſci illius ſeculi, in memoriam re-

uocauerimus ſtudium.

Ad frugalitatem uitæ, aliȷ referunt, quod ego potius medicinæ opera, factitatũ eſſe reor. Frugi enim uiuere, quorſum attineret, ubi non ex corporatura, hoc eſt, corporis tui temperamento didiceris antea, quantũ uel condonandum uel abſtinendum corpori ſit, à rebus circa corpus ſuſtentãdum neceſſariȷs.

Ephiphonematis loco, celebris eſt apud Aſtrologos ſententia. Quæ Deus uoluit hoĩes ſcire, ea in cælo ſcripſit. i. ex Aſtrorum & corporum metheororum, Solis & Lunæ aliorumq́ꝫ, qui cælo continentur, planetarũ motu & cognitione, homines ſcire queũt, quæ deus, in hæc inferiora, hoc eſt, mundũ & terrã agere uelit. Demus cælum eſſe humanæ eruditionis, nnnq̃ ſatis perſcrutabilẽ librum, demus, omnia, omnium hominum ingenia, exercitanda eſſe, in perquirendis tantæ machinæ cæleſtis myſteriȷs. Verũ, extra te quærere quæ propius atꝗ in te ipſo ſint poſita, nonne ſumma eſt imprudentia atque furori ſimilimum? Habet cælum Solem & Lunã luminaria duo magna, & ea in corpore humano, hoc Cor, illud Cerebrum, ex principibus humani corporis membris, præcipua, cæleſtibus illis reſpondere nouimus. In cælo enim, ut calidiſſimum ardorem Solis, & Martis, amica Lunæ atꝗ Veneris attẽperat frigiditas, ita ni cordis eſtuantiſſimum ardorem, cerebri, emolliret frigiditas, facile, qua connexi ſumus, temperamenti ſolueretur compages.

Cælo planetarum puta Saturni, Iouis, Martis, Mercuriȷ, Veneris, ordinem, proba & neutiq̃ in hac re falſa, antiquorũ adfinxit ſedulitas, ſic ut inferior ſuperioris mitiget qualitatum exceſſum quod ni fieret breui, Martem aut Saturnum, omnia labefactari, non fruſtra creditum eſt.

Similis eſt in corpore hũano, particularũ ratio Epatis enĩ Splen mollit atꝗ refrangit calorem, cum hoc Marti illud Sa-

turno attribuatur. Singulæ in cælo, ad ſingulas in corpore humano relatæ ſunt partes, ut caput Arieti, collum Tauro, & reliqua, ut ſequūtur ordine in Zodiaco circulo ſigna. Adeóq; inferiorē hunc mundū, habere nihil putant, cuius non ſimile in ſupramūdano illo ſentiat, putauere uiri naturalium rerū exercitatiſſimi, ut uel hinc manifeſto colligi queat, non fruſtra olim hominem Microcoſmum eſſe appellatum.

Spectaſſe id credo, Vitruuium, & eos qui poſt hunc de condendis Deorum templis, ſcripta reliquerunt: Ex humani corporis ſcilicet proportione atq; ſymmetria, ædium, ſingulas dimenſionum partes tranſſumendo.

Diuinarum rerum cum erāt ſtudioſi, prudentes atq; diuini nimirum homines, quo deum placarēt, ſtruere tēplum, quod quàm ꝓxime, ad dei uel mundi accederet archetypum (deoꝝ eſſe enim domū cælum, quantumuis etiam barbara, conceſſit ubiq; natio). Ad cæli itaq; typū domū cōſtruere, placādo deo amplitudo molis prohibebat, quod proximum eſt perficitur ſcilicet ad corporis humani, quod poſt cælum Deo eſt proximius, templa ædificari cœpta ſunt. Ex corpore perfecto hominis, ceu Policleti regula, artis architectonicæ deſumpta ſunt rudimenta.

Verum hæc, tam longa periodo repetita, quorſum? Eo auditores humaniſſimi, ut uos ad humani corporis perſcrutanda miracula, adeóq; ad ueràm illam microcoſmographiā, perſpiciendam quoquo modo inflammare queam.

Certatum eſt olim, Quis medicinæ primus fuerit inuentor alĳ Aeſculapio, alĳ Aſclepiadi, alĳ alĳs, prout in hos uel illos, erant amore procliuiores tribuebant. Ego tantū beneficiū, rectius, prudentum olim uirorum induſtriæ, quales fuere Hyppocrares in Coo inſula, atq; longo poſt hunc tempore, in Græciæ Pergamo Galenus, lubens attribuero, Hi enim hominum

cadauera,plerunq; etiam brutorum animantium corpora, ab hoc uel iſto morbo interempta diſſecabant,non contenti,membrorum hominis temporariã & fortuitam uidiſſe Anatomiã niſi & mortis,qua aĩal, prius obiiſſe norant cauſam exploratã haberẽt.Eoq; modo,ut reliquæ artes omnes,quotidiano incremento,ex particularibus atq; priuatis,in generales medicinæ, abiere regulas,ſtupendoq; & mirando ingenioſorum hominũ conatu,ad poſteros tandem defluxit medicinæ artificium.

Qui reſecandi mortuorum cadauera modus,utinam tã ſancte,ut eſt à prioribus,magno quidem labore inſtitutus,noſtris hoc eſt,poſteris hoĩbus fuiſſet obſeruatus, minus laborarem⁹ tãta impoſtorũ inſcitia,minus crebras eſſet uidere hominũ tot inſperatas mortes minusq; impune, ſolo medico hoiẽm occidere liceret, experimẽtaq; per mortes agere,& reliq eius gñis plura,quæ non fruſtra ſuo damnabat ſeculo Plinius.Reſecandi igitur is modus,q̃ olim fuerit in pretio habitus,atq; nulli non cognitus,ex ueterum facile eſt uidere relictis monumẽtis.Ab antiquiſſimo & doctiſſimo omnium Hyppocratis libro, eius rei periculum facere libet.Euolue Aphoriſmorum aliquot lineas,ni quæ dicuntur ex Anatomia ſint deprompta falſus ero. Sententiarum ego aliquot quo me uera dicere probem recitabo:

Inquit Hyppocrates de cõceptu fœtus.Mares quidẽ in dextris,fœminæ uero in ſiniſtris concipiuntur.Mulieri utero gerenti ſi altera mamma gracilis fiat, geminos habenti,alterũ abortit,& ſi quidem mãma dextra gracilis fiat,marem, ſi uero ſiniſtra,fœminam.Rurſus: Mulieri ſi uelis mẽſtrua cohibere, cucurbitulam quàm maximã ad mãmas appone,Rurſus:Dolenti partem capitis poſteriorem,in frõte recta uena inciſa,ꝓdeſt.Rurſus:Si quod inteſtinorum gracilium,diſcindatur, nõ coaleſcit.Iam eorum aphoriſmorum genuinũ ſenſum, unde

rectius q̃ ab Anatomia ex qua & ab autore ipſo deſumpti ſunt deprehendas non uideo.

Quod ſi rebus,ſplendorem atq; commendationem parit, autoritatis magnæ fuiſſe uiros,qui eandem rem, quam commendare ſtudeas,tractarunt,neſcio an unq̃ ſatis laudibus hæc ars uehi queat. Tot enim clari uiri hãc artem tractarunt, ut & poſteris inſignes libros eiuſdẽ artis,reliquerũt. Vt Hyppocratem,Ariſtotelem , atq; Platonem taceam, qui ſinguli ſingulos libros,hanc artem pertractantes,reliquerunt.Galeni in hac re mirum ſtudium pauliſper hic conſiderari libet. Scribit is atq; gloriæ etiã loco ducit, ſe ſub Antonino Imperatore(eius enim temporibus uixit)Romæ in frequentiſſimo cœtu patriciorũ uirorum Anatomias exhibuiſſe.

Habuit ſub id tempus,familiarem ſibi Romanorum conſulem Flauium Boëthum , quem tanto amore Anatomicæ ſpeculationis flagraſſe dicit,ut nemo uixerit mortalium unquam qui magis.In eius Boëthi gratiã aureos illos nouẽ librorum cõmentarios,quibus de Anatomicis aggreſſibus titulum fecit, perſcripſit.A dictis quibuſdã alijs libris,ut ſunt,quos de Anatomia uiuorum, item & mortuorum ſcripſit:quos libros iniuria temporum,ad nos peruenire minime paſſa eſt. De Boetho Conſule libet ipſius Galeni uerba, ꝙ iucunda ſint admodum, ſubſcribere.Ita inquit:

In patriam meam perrexi, in qua haud ita diu commoratus Romam redij,ubi permultas Boëtho conſectiones oſtẽdi, præſentibus quidem ei ſemper Eudemo Peripatetico & Alexandro Damaſceno,qui & alijs plæriſq; uiris præclaris,quemadmodum & Sergio Paulo Conſule,nunc Romanorum præfecto,uiro tum rebus tum diſciplinis philoſophicis,per omnia præcipuo.Hactenus Galeni uerba recenſui.

Quantus itaq; honor, quanta dignitas olim fuerit attributa

reſecandi ſtudio uel hinc eſt colligere, ꝙ Conſulares uiri penes quos, tum orbis totius ferme erat faſtigium, ſeſe ad hæc ſtudia dimiſerūt. Adfuerunt Conſulares, ſtudio & profeſſione, ut apparet, à medicina alieni. Nos, qui ex profeſſo, artem medicam tractamus, nos qui, ſi dijs placet, naturæ magiſtri haberi cupimus, iſta negligimus, adeoq; præterimus, ut nec ea ſcire noſtra inter eſſe putemus.

Pudet atq; dolet interim, ex culina prodire coquos, ex rure anus uetulas, quæ nos in reſecandi officio, ſi non ſuperant, omnibus certe modis æquant.

Nos illa uulgo committimus, ſine quibus, reliqua medicæ artis opera, nullius eſſe momenti conſtat, In pleureſi, in Colico morbo, phreneſi, calculo, & id genus reliquis morbis, præexercitatum fuiſſe in Anatomico negotio, quantū profuerit quis non uidet? In hijs enim morbis, niſi exacte prius ex diſſectiōis arte, ſingulorum morborum, ſingula loca atq; naturas, exploraueris, à medicoq̄ à morbo, periculi plus eſſe ægroto, ut Plinius dicit, nouimus omnes. Videmus hodie, turpi medicinæ nominis ignominia fieri, quanto uulnerarij medici habeantur in pretio, quod feliciores, eorum conatus plerunq; habeāt ſucceſſus, commoditatem hanc medicandi, nō eruditio, quæ rara in hoc hominum genere eſſe ſolet, ſed crebra, quam circa uulneratos plerumq; exercent, reſectio, artem atq; authoritatem illis cōciliat. Ad uiuum enim, præſentes præſentibus uulnera incidunt, dilatant, rupturas curant eoq; modo ſingula mēbra, ut digitos proprios, in numerato habent. Nos cōtra, ex libris obiter legiſſe adeoq; nauigandi artem, ex charta, uel mappa, ut eſt in prouerbio, didiciſſe, ſat eſſe putamus.

Immo ſunt qui eouſq; peruenerunt dementiæ, ut ad medicinæ uſum, parum aut nihil conducere Anatomiæ ſtudium, pronunciare auſint ſat ſuo ſe functos officio, putantes, ſi in-

ſpecto lotio, Receptulam in apothecam ſcribere norint. O ho minum corruptos mores, o uitæ noſtræ ignauiam.

De tam perditis hominum impoſtoribus medicaſtris ut ſumatur ſupplicium, Reipublicæ non parũ prodeſſe puto, ita publice, ex communi ærario propoſito ſalario prouocare, qui crebras apud ſingulas ciuitates exhibeant Anatomias mirum in modum conducere, reor. Nulla enim tam recte unq̃ inſtituetur reſpublica, quin aliquoties ſiue id belli, ſiue pacis cõtingat temporibus, uarijs morbis adfecti laborare cogãtur ciues, hijs ciuium morbis, ut opem ferat, qui apud te inciſione atque ſutura chyrurgus, aut potione medicus, curandi habet officiũ, ut ſinguli morbi ſint curandi ex Anatomia prius ſi didicerit, nonne ex re omnium fore uideatur?

Inſtituendarum ſcholarum, quo rectius tenera inſtruatur ætas, nõ immerito magni exiſtimari debet negotium, Concionatorum exactiſſimus, corrupto hoc ſeculo, habendus eſt delectus. Quod in hijſce duabus rebus, prouehendo rectius, aut corrumpẽdo turpius, rempublicam, maximum momentũ in eſſe puto, iam tertiũ, q̃ æque ut priora duo ſi nõ maiorẽ, æqualem ſaltem, ad promouendam rempublicam, habet cõmoditatem. Medicina ſcilicet recte uel ſecus in quaq; Republica inſtituatur, minus eſſe erratum puto. Inſtituetur autem tum recte, ubi corporum noſtrorum cognitionem ex Anatomia ceu rudimentis certiſſimis addituri poſtea, quæ reliq̃ medicinæ ſunt opera, didicerimus.

Quare nullis unq̃ laudibus, ſatis celebrari poteſt, illuſtriſſimus, idemq; humaniſſimus patriæ Princeps Philippus, qui ex innumeris quib⁹ de Republica ſua, paſſim benemereri ſtudet, beneficijs & hoc nuper ultro, nemine, ut credo, ad hoc inſtigãte, permiſit, ut deinceps in hac celebri Academia, frequentes publicæ exhibeantur Anatomiæ.

Vidit ſapientiſſimus Princeps, quanta poſteris ex hac re ſubſequutura ſint bona, Verum ei⁹ inſtituti probiſſimi, cōmendationē hic texere nolo, ne prolixior fiat oratio. Ad id à quo paulo ſum digreſſus, me recipio. Oſtēſurus ſcilicet non ſolum medicis, ſed & cuiq; ordini literario iucundam & neceſſariā q̃ſi eſſe, partium corporis, quæ ex Anatomia diſcitur & cognitionem. Verū, prius, quid artem hanc deturparit, hodieq; neglectui reddiderit, dicam, poſt reliqua.

Sunt res multæ, quæ non ſui natura ſed hominum opinione corruptoq; iudicio, exiſtimantur inhoneſtæ atq; turpes, ut, qui apud ciuium ordines reipublicæ inſeruiunt lictoris fungendo officio, nocētum, qui uita priuandi erunt, nullo modo ſeſe contaminant uitio, tamen, uulgo ubiq; receptum eſt, ne quis honoratior paulo, lictori, aut cohabitet, aut cibum potumque unà capiat. Eiuſdem corrupti iudicij eſſe, mihi uidentur, qui, à medico Anatomicarumq; rerum ſtudioſo cadauer contrectari, turpe eſſe putant, non quod, quæ id prohibeat, habeant cauſam, niſi, omnino cum decrepitis illis uetulis impium eſſe putare uelint, in mortuum, quod iſti calumniantur ſæuire, & mortuo non infligenda eſſe uulnera.

Dicam liberius, de hoc genere hominum quid ſentiam. Affectus ſunt muliercularum plus ſatis, quæ, ſi cognatus aut adfinis quiſpiam è uita exceſſerit, ſe optime tum pietatē exercere putant, ubi congruo aliquo loco terræ (ut hactenus putatū eſt conſecratum cemiterium) ſepeliretur corpus, quo parentandi non deeſſe poſſit officium. Superſtitioſa aūt hæc pietas, q̃ cuiq; cordato uiro, uereq; pietatis ſtudioſo, ridēda ſit, quis nō uidet.

Receptum olim erat, uiuos homines, è carcere atq; uinculis raptos, ad Anatomias poſcere, idq; non tam cruciandi nocentes, q̃ artem Anatomicam exercendi, cauſa factitatum eſſe nouimus, Idem nos facere, Chriſtiana ꝓhibet pietas, cum tamen

innumera ex uiuorum Anatomijs ad artem noſtram, referantur commoda. Aliam enim eſſe, membrorum poſituram in uiuis, ubi ſpiritus uitalis beneficio, elata ſunt atq; turgent quæ in mortuis plane concidunt atq; cõprimunt menbra, ratione facile eſt deprehendere. Excuſare poterat priores, Anatomiæ ardentiſſimum ſtudium, ut nec ea quæ alijs dura atq; horrēda uiderentur propter hominem iuuandum obire ueriti ſint.

Nos, cum, nec eodem modo, ut illi, uiuos dilaceremus, cur nos uulgi ſuperſtitio, uulgi ſemper corruptum iudiciū crudelitatis, impietatisq; incuſare atq; traducere, debeat, iuſtam ſubeſſe cauſam non uideo.

Mitius omnia quàm illi, nos noſtra tractamus, ex luto, aurū ſcilicet, quod prouerbium habet, hoc eſt, ex cadauere uili, mox uermibus tradendo, ad humanæ uitæ uſum, tāta commoda, ex Anatomia cū paremus, pro tanto beneficio, qui nos odio proſequātur, haud bene gratos erga uitam hominū eſſe puto.

Pontificum ſummorum decreta, in aperto eſt, quātum honoris, defunctorum concedant corporibus. Quanto ſtudio, ad ſuperſtitionem etiam uſque pio, ſepultura, hactenus excoluerit ſacerdotalis ordo nouimus. Tamen ſi uſpiam bene, hic optime Papiſtarum decretum ſtatuit, ut medicis, mortuorum corpora, propter Anatomicum negotium, impune, atque magno cum honore liceat diſſecare. Quod itaq; ratio dictat, leges permittunt, ſtultum eſt ignominioſum atq; turpe putare, niſi aperte, cnm ratione inſanire quis uelit.

Sunt meticuloſi quidam mulierarij plus ſatis homines, fateor, qui contactū demortui hominis uſq; adeo horrent, ut ne digito contingere audeant, horrore atq; pauore omnia circū ſcribentes, ut & ijs paucis reſpōdeam addere quædam libuit. Rarior uſus reſectionis, horrendum ſpectaculum corporis Anatomici reddit ſcio.

Verum ad hanc rem ſemotis affectibus ſi rationem mentis adhibueris, reuera hominem mortuũ, à mortuo equo uel aſino, tantũ differre, quãtũ lapidem à ligno ſenties, cum utrunq; æquæ uita careat, in diuerſo tamen genere recipiuntur.

Sunt præterea alij, qui & ſi nec primo, nec ſecundo peccẽt modo, ad inſaniæ tamen rationem quod attinet, non multũ à prioribus ſunt inferiores, hij propter humani cadaueris fœtorem, quẽ inter reſecandum intolerabilem fingunt, ab Anatomia penitus abſtinẽdum eſſe ducũt. Delicatulũ certe genus hominum, quos in Gynæcio rectius cum Galeni illo Theſſalo, lanam ducere, quàm apud cordatos uiros, medica tractare, cõuenit. Hij ſunt qui repudiatis omnibus bonis diſciplinis, quæſtui ſuo turpiter inſeruiendo, quæ ipſi ignorant, in alijs damnare, pulchrũ eſſe ducunt, quos cloacis repurgandis, q̃ Anatomicis exhibendis, aptiores eſſe dixero. Quos mihi narras fœtores? obſecro quos? Tu ne naturæ quæ ſunt opera, modico tẽpore, ex Anatomia perquirenda fœtorem ferre turpe eſſe ducis? & interim te falſo naturæ magiſtrum medicinæ ſcilicet expertum Doctorem, uenditas?

Hyppocrati olim, contumeliæ cauſa obiectũ eſſe nouimus multisq; modis, eo nomine à Zoilis proſciſſum, quod ex homine reiectũ excremẽtum ore deguſtauerit. Hæc ſcatophagia tãtũ abeſt, ut doctiſſimi uiri nomẽ obſcurare poſſit aut debeat ut & hinc ſplendoris multũ Hyppocratico noĩ accedere putẽ.

Ad tam enim uilia, atq; omnib9 deiecta, propter hominem ſeruandum ſeſe dimittere, diuini potius q̃ humani eſſe candoris, quis non eſſe uidet? Tu ne itaq; Hyppocrate ipſo es ſuperior? ut Anatomiam à fœtore damnes, cum Hyppocrates hijs grauiora multum pertulerit? Ex tua ſchola, hoc eſt, Barbarorũ triuio, quod crebro circũferri ſolet, natum eſſe carmen num agnoſcis? Stercus & urina, medicorum fercula prima, Sũt no

bis ſigna &c.notũ enim.Quem ex urina,quo quæſtui tuo turpiter inſeruias,fœtorem percipis,ſi apud te nullus eſt: cur hic in re tam honeſta & neceſſaria offendit olfactum.

Faceſſat itaq; purpuratus ille annulatusq; Doctorculus,cũq; ſibi ſimilimo Galeni Theſſalo,interim dũ nos Anatomica tractamus,ille magnatũ atq; præpotentũ,turpiter obſeruet mẽſas ,de calicibus epotãdis certet,& reliqua id genus quæ Theſſalo ſuo Galenus obijcit,grauiter exercere pergat.

Dij boni,quantũ eſt incommodi,unam atq; alteram horam quouſq; ex Anatomia,inteſtina,quæ ſola fœtorem habent,neq; id tamen ſemper, explicantur ſeſe continere.Ego tanti cõmoditates ex Anatomia æſtimo, ut omne quantũuis etiam graue eſſe poſſit,ex animo mihi excutiant tædium, atq; pauorem. Nõ aliter ego,ad Anatomica adfectus ſum,q̃ olim fuiſſe Galenum conſtat,cum toties ſuas ſimias diſſecaret,ſic,cum hœdũ ex prægnante capra uiuum excinderet, ſic,cum latronis cadauer à uulturibus, ad oſſa uſq; denudatum , conſumpta carne,perſcrutaretur.Qui alijs fœtor nobis amaracinum olet. Admouit naribus olim uectigal ex lotio corraſum Veſpaſianus Imperator,Lucri odorem eſſe bonum ex re qualibet affirmans . Is quod turpis lucri gratia,nõ turpe eſſe duxit,nos phyſica perquirendo,turpitudinem eſſe putamus?

Verum quẽ tu mihi hic narres fœtorem,non uideo, cũ tot boni,circa corpus noſtrum Anatomicũ,exhibeantur ſuffitus, tot bene redolentes collocentur flores,tãta munditia atq; puritate ſingula tractent̃,ut nec ubi laueris balneo,tu tua,æque ut nos noſtra ablues mũdius.Relicto itaq; fœtore,ne & ipſa prolixitate orationis audiendi fœtorem uobis concitem , relictis qui Anatomica,ſeculo noſtro, male proſtituunt,ad Anatomiæ commoditatem & quantũ ſit neceſſaria,cuiq; artium facultati, id quod ſupra promiſi ,explicandum accingor,

Ex ĳs itaq; cõmodis, quæ Anatomia nobis præſtat, nec parui momẽti eſſe puto, in recte curandis ægrorũ corporibus, Anatomiã nobis indicare, ubi antehac perperam in cura erratũ ſit ut hoc rectius in poſterũ inſtituatur. Idq; qui medicinæ dedere nomen maxime ſpectare uolo. Reliquos uero homines, qui obiter non ex profeſſo tractãt medica, una cum Galeni Boëtho Conſulari uiro, iucundius ſeſe intra ſe, ceu inſpecto ſpeculo, rimari atq; ꝑquirere uolo. Vt ſunt ingenia hominum ad ꝑquirandas artes, naturali quodam inſtinctu nata, uarĳ, uarĳs ſeſe oblectant ſtudiorum generibus. Hic terræ miracula percõctãdo, quæ apud Antipodes geruntur, legendo perquirit. Is cælo adfixus, in ſtellarũ deprehẽdendo curſu honeſto me hercle ſtudio ſeſe occupat. Ille fluuiorum atq; fontium rimatur naturas, atq; ſic alĳ alĳs ſeſe oblectant ſtudĳs, quorum omnium ſtudia tantũ abeſt ut damnem, ut probẽ maxime, modo delectus ſtudiorũ, præcipue in re medica habeatur. Ita enim inſudare alienis, ut quæ proxima atq; in te ipſo ſita ſint negligas, non ſapere, ſed ordine peruerſo, maxime deſipere uidetur.

Mirum, quantum hodie de herbula quapiam, perperam apud hunc uel illum autorem pronuntiata digladientur ſcholæ. Idem ſtudinm, cur non in cuiuſq; corporis addiſcendis perquirẽdiſq; partibus adhibetur? Bibliothecas, optimo librorum theſauro, optime inſtructas miramur exoſculamurq;. Naturæ hic ueriſſimus atq; à nullo unq̃ Typographo corrũpendus eſt liber, corpus humanum ſcilicet, hunc cur nõ nocturna manu, cur non etiam diurna ſedulo euoluimus? Dormitatũ eſt hactenus, ceſſatum etiam ab honeſtiſſima omnium & maxime neceſſaria arte Anatomiæ, hoc, quod pleroſq; etiam magni nominis & autotritatis uiros, in nephandos duxit errores.

Eorum hic breuiter, aliquot indicabo, poſt orationi finem facturus.

In Macrobio habetur exiſtimatum eſſe in collo binos eſſe tramites, alterum cibo, alterum potui accommodatum, quem errorem & Plato ille diuinus, turpiſſimo certe lapſu, ſequutus in Timæo ſuo, eſſe uidetur, ita enim inquit:
Pulmonem tegmen Cordi adhibuerunt, molle primum atque exangue, deinde cauis intrinſecus fiſtulis, ſpongiæ inſtar diſtinctum, ut ſpiritu potuque hauſto, cordis ardorem, huiuſmodi reſpiratione refrigerio tepefaciat. Hæc Plato, inepte ſane Pulmonem potum atque ſpiritum, recipere credit. Eius generis inſignes aliquot lapſus, plerunque etiã apud Iuriſconſultos, ut uulgi interim iudicium prætercam, eſt uidere. Ex multis paucos quo non ſim prolixior, orando recitabo. Vlpianus in Lege Si pr̃ meus. ff. De Solutiõibus dicit, Ariſtot. ſcripſiſſe quinque liberos unico partu naſci poſſe quia uuluæ mulierum totidẽ receptacula habere poſſint. Et fuiſſe mulierẽ Romæ Alexandrinã ab Aegypto, quæ quinque ſimul pepererit, eosque habuerit incolumes. Reliquum literatorum, atque inepte philoſophantium uulgus, errorem errori farciẽdo, piorẽ errorẽ ſuperat. Septẽ enim, neſcio quas cellulas (ita enim loquuntur ipſi) in matrice eſſe ſtatuũt. Eorum q̃ nihil ſit uerum, craſſeque q̃ ſit erratum, ſolamque unam eſſe uteri muliebris cauitatem, ad ſenſum ex Anatomia demonſtrare non eſt difficile. Poſſe tamen, non modo ſeptem, ſed duodecim, ut adſerit Albertus cognomẽto Magnus, immo plures etiam aliquando in eodem utriculo contineri fœtus, diuerſis tamen inuolutos membranulis, quas ſecundinas uocant non inuitus conceſſero. Quandoquidem & plerũque ſuperfœtationem, aliaque id generis multa fieri, ex prægnantis Anatomia, longe antehac didicimus.

Nec errore etiam uacat, quod in Clementinis per Cardinalem Zabarellã, Clementina prima, de conſanguinitate & adfinitate, quæſtiõe xv, refertur. In Frãcia olim imprægnatã fuiſ

ſe quandam, cuius uirginitatis, clauſtra omnia (ea enim ſunt textus uerba) firma atq; illæſa manſerunt, adeoq; prægnatam eſſe uirginem nō deſijſſe. Id q̄ nullo modo unq̄ fieri poſſit, Anatomia eiꝰ partis ſeu mēbri muliebris, euidētius demōſtrat.

Tales reperiri paſſim in iuriſconſultorum libris errores, non eſt inuentu rarū, ſi quis attente perquirere ſingula uelit. Idque ne ſimili ſcilicet errore, ut in imaginarijs iſtis cellulis, inuoluerentur poſteri, cauiſſe credo iuriſconſultos. Qui, quoties de naturæ rebus ambigeretur, ad obſtetrices, quarum officio, medici, in partu excludendo utimur, uentris inſpiciendi adeoq; cuſtodiendi partus, deuoluere negotium. Lege. j. ff. De uentre inſpitiundo.

Nec ea iuriſperitos perſtringendi cauſa, hic refero, uerum ut cuiq; ordini ſtudiorum Anatomiæ cognitionem iucundam & neceſſariam eſſe obiter demonſtrarem.

Jam & theologis artem hanc noſtram prodeſſe, apertius eſt q̄ hic negari queat. Ad excolendum animum, ad mores corrigendos, theologorum refertur ſcopus. Nec hic repugno, modo nobis non negent, id quod luce clarius etiā eſt, animum ſcilicet, omnino ſequi corporis temperamentum, neq; aliter nos bonos aut malos, ad uirtutes aut uitia eſſe pronos, q̄ ut corporis ſuppeditat temperamentum. Ad Galeni librum, in quo argumenti loco tractatur: (Quod animi mores, corporis temperaturam ſequuntur) quibus, quæ à me iam dicūtur, difficile eſt fidem adhibere, remitto. Quod ſi nec is liber, ad probandum qđ uolo ſatisfaciat, ex quotidiano uſu uini immoderatius paulo ſumpti, quàm uarie diuerſiſq; modis à rebus externis, immutetur, quantumuis etiam eucraton temperamentum, cōſiderare iubeo. Quos enim antehac triſtes, puſillanimeſq; uidimus, ubi uinū acceſſerit, quaſi alios à ſe factos modo hilares, modo audaces, modo facundos uidemus, & quid modo ebrietas deſi-

gnat operta recludit. Spes iubet eſſe ratas, ad prælia trudit inermem inquit ille. Ex cibo atq; aere, etiã multo maior eſt temperamenti, q̃ ex uino alteratio, ut hic reliquas, quas medici ſuo modo loquendi, res non naturales uocant, ſomnũ & uigiliam quietem & laborem, inanitionẽ & repletionem, taceam.

Hæc ubi theologi conſiderare, rectaq; ratione perpendere, uelint, non ægre mihi conceſſuros credo, bonam partem bene beateq; uiuendi, ex particularũ corporis temperamento accreſcere. Partium autem temperamentũ, quemadmodum & ipſa poſitura corporis uniuerſi, ex Anatomia, quod ſupra dixi, ut nuſq̃ rectius, addiſcetur.

In immenſum abiret oratio, ſi ſingula quæ huc, in eius artis Anatomicæ commendationem uel neceſſarium uſum, adduci poſſint, recenſere uelim. Ego ſaltem, per tranſennam uobis uſum artis indicare uolui, ut uos quoquo modo ad eius honeſtum ſtudium, pellicere queam.

Cum itaq; Anatomia totius negotij medici certiſſimum ſit fundamentum, unde rectius eius ſtudij rudimenta ſumas, cum tam neceſſaria ſit ars, ut reliqua fruſtra ſine cognitione partiũ quarumlibet corporis humani, percepturus ſis. Tantũ deniq; utilitatis ea ars, atq; iucunditatis in uita hominum, cũ præſtet, atq; tandem, ut ſemel finiam, cũ in celeberrima hac noſtra uniuerſitate hic gratis, nulloq; ſumptu, quod aliàs, uix magno ære, tibi comparare queas, per Patriæ Principis beneuolentiã, totum Anatomiæ negotium, intra pauculos menſes, abſoluendi tam oportuna data ſit cõmoditas, ut uel hinc ſcholæ noſtræ, non modicum autoritatis & commendationis (ubi diuulgatum erit, hic crebras exhiberi Anatomias) acceſſurum ſperẽ. Eam itaq; artem Anatomiæ, omnibus modis uobis commendatam eſſe uolo, eam uobis tractãdam propono. Ad me quod attinet, ita uobis meum laborem faciam communem, ut non

COLEGIO D. S.n CARLOS * BIBLIOTECA D.

mihi ſed uobis ſtuduiſſe, uideri queam. Quam totiens non ſine ſudore repetitæ, tam animantium brutorum quàm hominum diſſectiones. Quam, tot Anatomicorum autorũ ſedula atq; uaria lectio mihi conciliarunt, qualencunque eruditionẽ lubens uobis communicauero. Reſtat ut ueſtra negligentia, ueſtra ſocordia, me fruſtra uobis beneuoluiſſe, non feratis. Id tum fiet, ſi eadem diligentia, hanc artem, qua reliquas diſciplinas ſoletis, uobis cõmunem atq; familiarem facere ſtudueritis.

DIXI.

SEQVVNTVR FIGVRAE ANATOMIAE CAPITIS HVMANI, AD VIVVM DELINIATAE ATQVE EXPRESSAE.

Siniſtri lateris columna, ubiq; ſequentis figuræ ſingulas partes exprimit.

VNIVERSALIS FIGVRA CAPITIS HVMANI, CVIVS explicationem, in fine figurarum capitis, reperies.

Vniuerſam fermè capitis humani Anatomiam, aliquot figuris abſoluere eſt animus, cuiq; figuræ, demonſtrationis gratia, ſuas litteras appoſuimus.

A. Itaq; funem ſignificat, quo in circuli modum, religatum eſt caput, abraſis prius capillis undiquaq;, id quod paſſim per nigricãtia pũcta cuti capitis imp̄ſſa, indicatũ eſſe uoluimus.

Eſtq; funiculi is circulus, inſtituendæ Anatomicæ operationis terminus, qui excoriãdæ cuticulæ, adeoq; ſerraturæ locum in cranio exprimit.

B. Inciſionis lineam à fune ſupra naſum, per uerticem in occiput perreptando indicat.

C. Tranſuerſam inciſionis lineam circa aures, utrinq; terminũ funis contingentem, ſignificat.

Inſtrumenta, quibus in Anatomico opere utimur, ut nouaculam, orbicularem ſerram, graphios, furculas, forcipes, & eiuſce generis reliqua, picturis paſſim adpoſitis expreſſa eſſe uides.

Capitis figuram Cornelius Celſus ſic deſcribit: Caput igitur eaq; quæ in ore ſunt, non lingua tantummodo palatoq; terminantur, ſed etiam quatenus oculis noſtris expoſita ſunt. Caluaria incipit, ex interiore parte concaua, extrinſecus gibba, utrinq; leuis & qua Cerebri membranã cõtegit & qua cute capillum gignente contegitur. Eaq; ſimplex, ab occipitio & temporibus duplex uſq; in uerticem, à fronte eſt.

Partes capitis has Auicẽna numerat, Capillos, cutem, carnem, pãniculũ exteriorẽ, craniũ, pãniculos intrinſecos duos, Cerebrũ, duos pãniculos inferiores, rete mirabile, os baſilare.

CAPITIS HVMANI FIGVRA PRIMA.

In hac ſecunda figura, uides duas Cranij exteriores cuticulas, ad funiculi uſq; circulum detectas, excoriataſq;.

A, In utroq; capitis latere craſſiorem cutem, ex qua capillorū prodit ſeges, deſignat. Ea eſt craſſioris naturæ, propterea & maiori radice illic capilli nitūtur. Sub eaq; cute lentor quidam magis mucoſus eſt. Vnde & morborum innumera mala naſcuntur.

B. Interiorem oſſi capitis concretam membranam deſignat, περικράνιον Græci uocant. Hæc ut uniuerſum capitis os cingit, ſic & ſenſum plane miniſtrat. Sunt eius pelliculæ, tria potiſſimum commoda, quæ iuuamenta Mundinus uocare ſolet, primum ut Cranium à cuti, & cutis à cranio ſine medio non tangatur. Secundum, ut cranium per hunc panniculū ſentiat. Tertium ut per hunc panniculum Dura mater ſuſpendatur cum Cranio.

C. Cranium, cum ſuis ſuturis, atq; oſſium compaginationibus deſignat. Vbi, ſuturam per os frontis ad naſum ferme, in mulierum plerunq; cranijs perreptare, ſecus autem in uirorum capitibus, notaueris.

Celſus, Oſſa capitis ab exterioribus dura, ab interioribus (quibus inter ſe cōnectuntur) molliora ſunt. Interq; ea uenæ diſcurrunt, quas his alimentum ſubminiſtrare credibile eſt. Raro autem caluaria ſolida ſine ſuturis eſt, locis tamē æſtuoſis facilius inuenitur. Et id caput firmiſſimum, atq; à dolore tutiſſimum eſt, ex cæteris, quo ſuturæ pauciores ſunt, eo capitis ualetudo commodior eſt. Craſſiſſimum uero in capite os, poſt aurem eſt, quia capillus (ut uериſimile eſt) ob id ipſum non gignitur.

CAPITIS HVMANI FIGVRA SECVNDA.

Orbiculari ſerra, circūquaq; ſupra funiculi notam, ita craniū pertundimus, ne aliqua pellicularum interius, neq; Dura neq; Pia uocata mater diuellatur, ſenſimq; ſuperius hemicranium à reliquo capitis trunco dimouemus.

Partem illam ſuperiorem cranij, orbiculari ſerra diſſectā atq; diuulſam, hic ad figuræ infimam partem apponi uides.

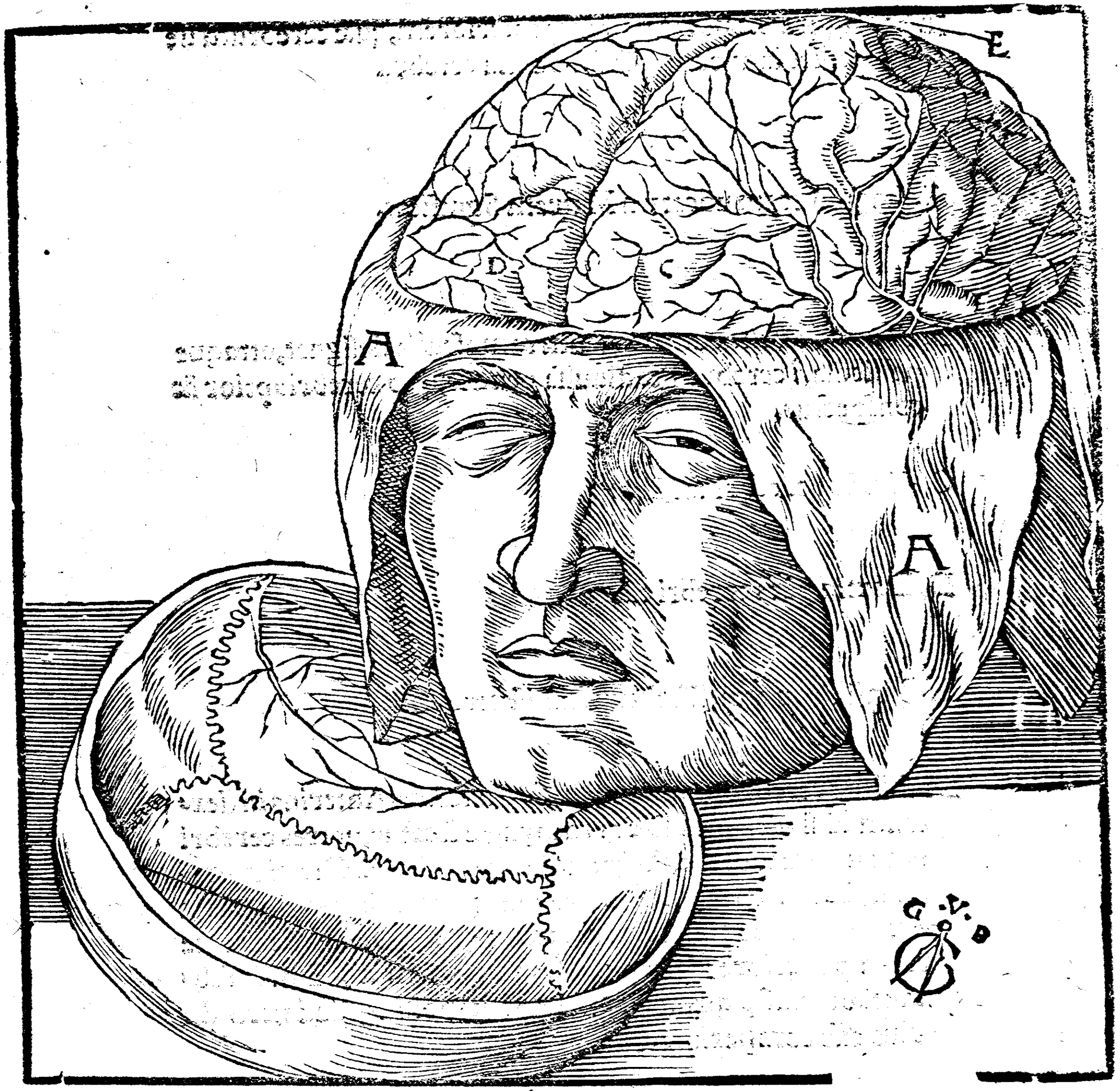
A, Intra cranium duriorem pelliculam, quam Duram uocant matrem, deſignat.

Cerebrum, tenui adhuc membranula, quam Piam uocant matrem, uarijs & diuerſis uenarum & arteriarum ramulis diſtincte circumtectum eſſe uides. Præterea in Cerebri ſubſtātia, dextram partem ſiniſtræ, forma & figura adeoq; ſimilitudinis quadam lege, mutuo ſibi reſpondere uides.

C. Siniſtram. D. dextram Cerebri partem ſignificat. E. mediū Cerebri tramitem, qui partes diſiungit, deſignat.

Ramulos uenarum & arteriarum paſſim circa ſubſtantiā Cerebri diſſeminatos eſſe uides. Subſtantia præterea Cerebri qualis ſit, diſrupta pellicula, uidetur. Eſt in homine maior, q̄ in nullo alio animali ſimilis ſtaturæ. Propterea quod hominis cor ſit calidius, maiori ex Cerebri temperamento refrigeratione, opus habens.

HVMANI CAPITIS, FIGVRA TERTIA.

c

In hac figura eſt uidere utranqꝫ interiorem, quæ cerebrum ue
lat, pelliculam, cum ipſa ſubſtantia cerebri.

A, Itaqꝫ Duram uocatam Matrem ſignificat.

B, Piam Matrem, cum uenarum ramuſculis deſignat, utraque
pellicula, à cerebro hic diuulſa pendet, quo cerebri aptior ſit
conſpectus.

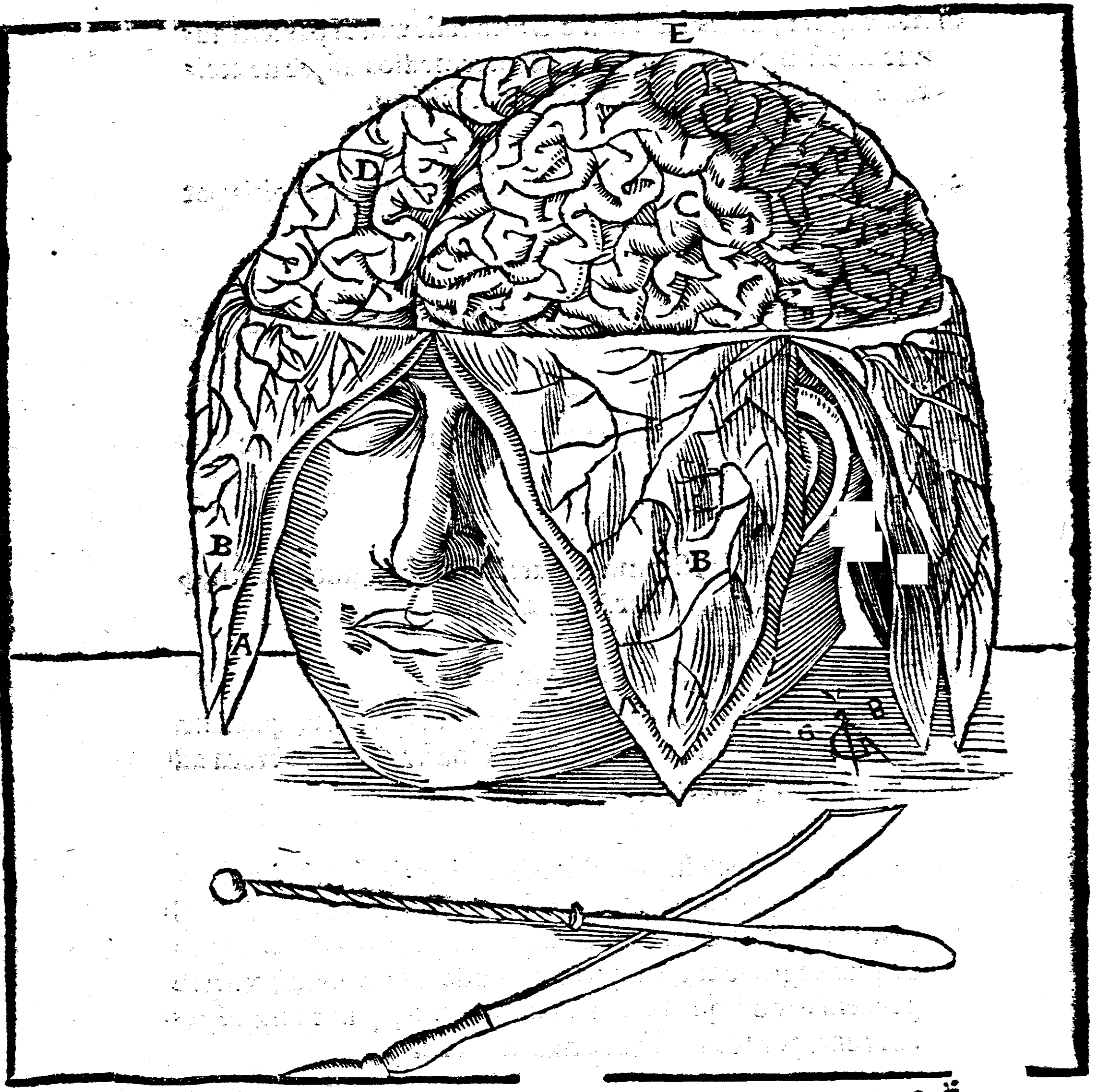
C, Siniſtra cerebri ſubſtantia.

D, Dextra pars cerebri eſt.

E, Confinium atqꝫ diſcriminatio eſt cerebri.

Diuiditur cerebrum, in anterius & poſterius. Anterius in dex-
trum & ſiniſtrum à Dura menyngæ ſecatur, ut tres cerebri
partes numerentur. Poſterius (παρεγκεφαλίδα Græci nomi-
nant, Latini à paruitate, cerebellum) occipitium duntaxat
occupat, proprijs inuolutum membranis, Dura Mater ante-
rius à poſteriore ſegregat, eſtqꝫ non eadem atqꝫ ſimilis ſub-
ſtantiæ utriuſqꝫ qualitas, quod hoc ſit mollius, illud uero du-
rius eſſe comperiatur.

HVMANI CAPITIS, FIGVRA QVARTA

In hac Figura, uides ſubſtantiæ Cerebri dextram partem adhuc illæſam, Siniſtram uero, ad intermedios uſque uentriculos, nouaculæ miniſterio ferme abſciſſam.

Serraturæ, intra pãniculos locus, unà cum reliqua capitis parte, circunquaq; apparet,

C. Dextra Cerebri ſubſtantiæ adhuc illæſæ pars eſt, nubecularum forma effigiata.

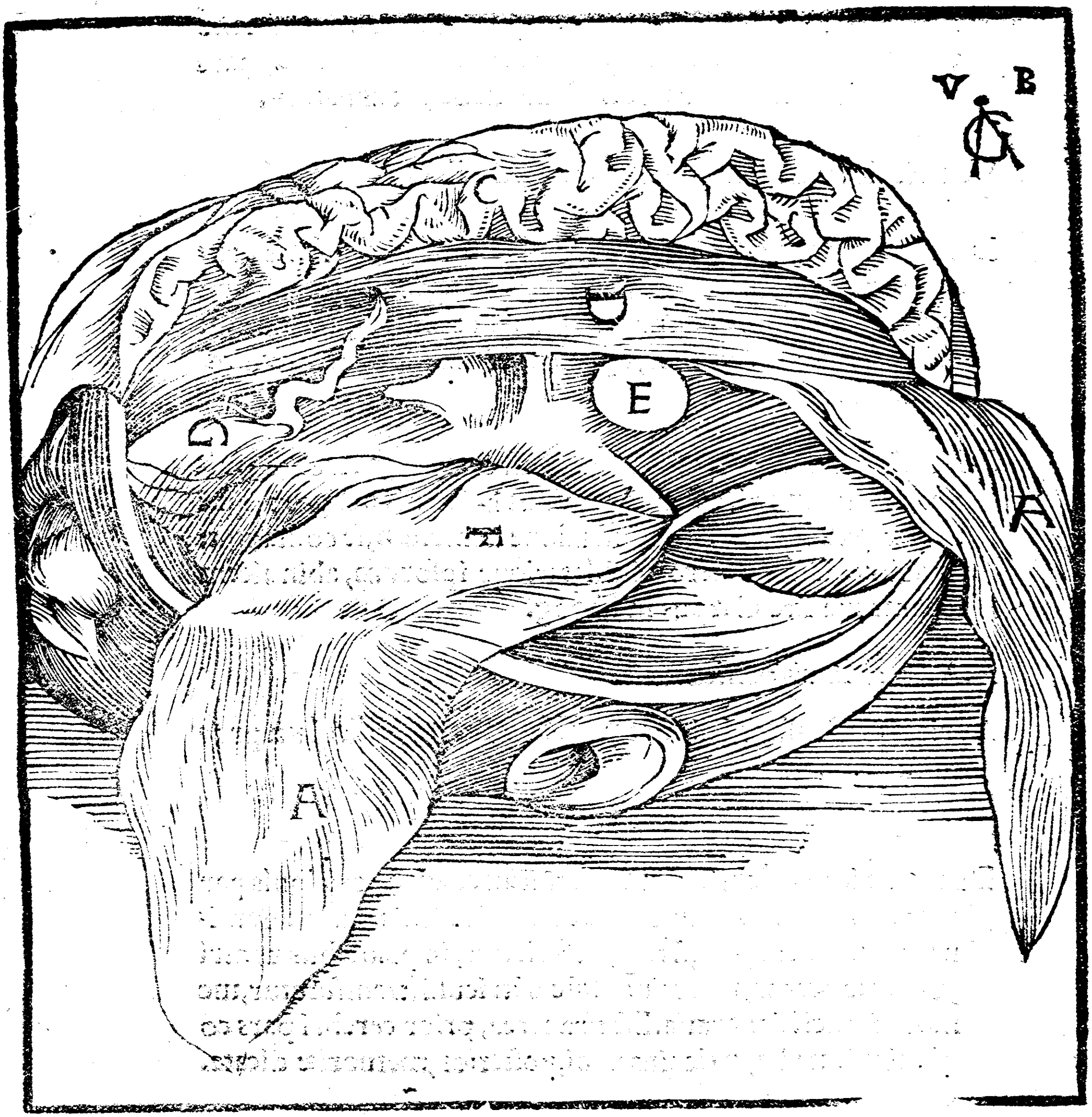
D. Pellicula, hãc Cerebri dextram partem inuoluens, piæ Matris eſt membrana.

A. A. membranula eſt amotæ partis Cerebri, inuolucrum, q; ſupra Piam uocari Matrem diximus.

E. ubi uentriculorum inſinuatio eſt, indicat.
Supra naſum, in ipſo Cranio eſt notabilis & certa quædam uacuitas, aere ut plurimum repleta. Conferre hunc aërem ad ſenſum odoris putant.

In adminiſtratione, eius partis, auferenda erit Cerebri magna portio, ut hic in ſiniſtra Cranij parte factitatũ eſſe uides Scalpello id rectius effeceris, particulatim demendum eſt, quouſq; ad regionem calli quodammodo naturam referentem peruenias: poſt quam, uentriculi in utraq; parte ſinguli occurrunt, per totum Cerebrum diſperſi.

HVMANI CAPITIS FIGVRA QVINTA.

Vides hic in præſenti figura,ubi ad quantitatem trium fermè digitorum,cerebrum penetraueris,in utroq; latere,appare re uentriculum Lunæ nuper natæ,modo incuruatum.

Ventriculorum utrinq; notæ ſunt E C. E C.

D.F.L. Vtrinq; circa baſim,eſt ſubſtantia una pellicularis, ru bea,uermis dicta,ex uenis & arterijs compoſita,quæ ab uno extremo ad aliud cuiuſlibet uentriculi tendit, quæ motum habet ſecundum aliquos, aperiens & claudens uentriculos uoluntarie

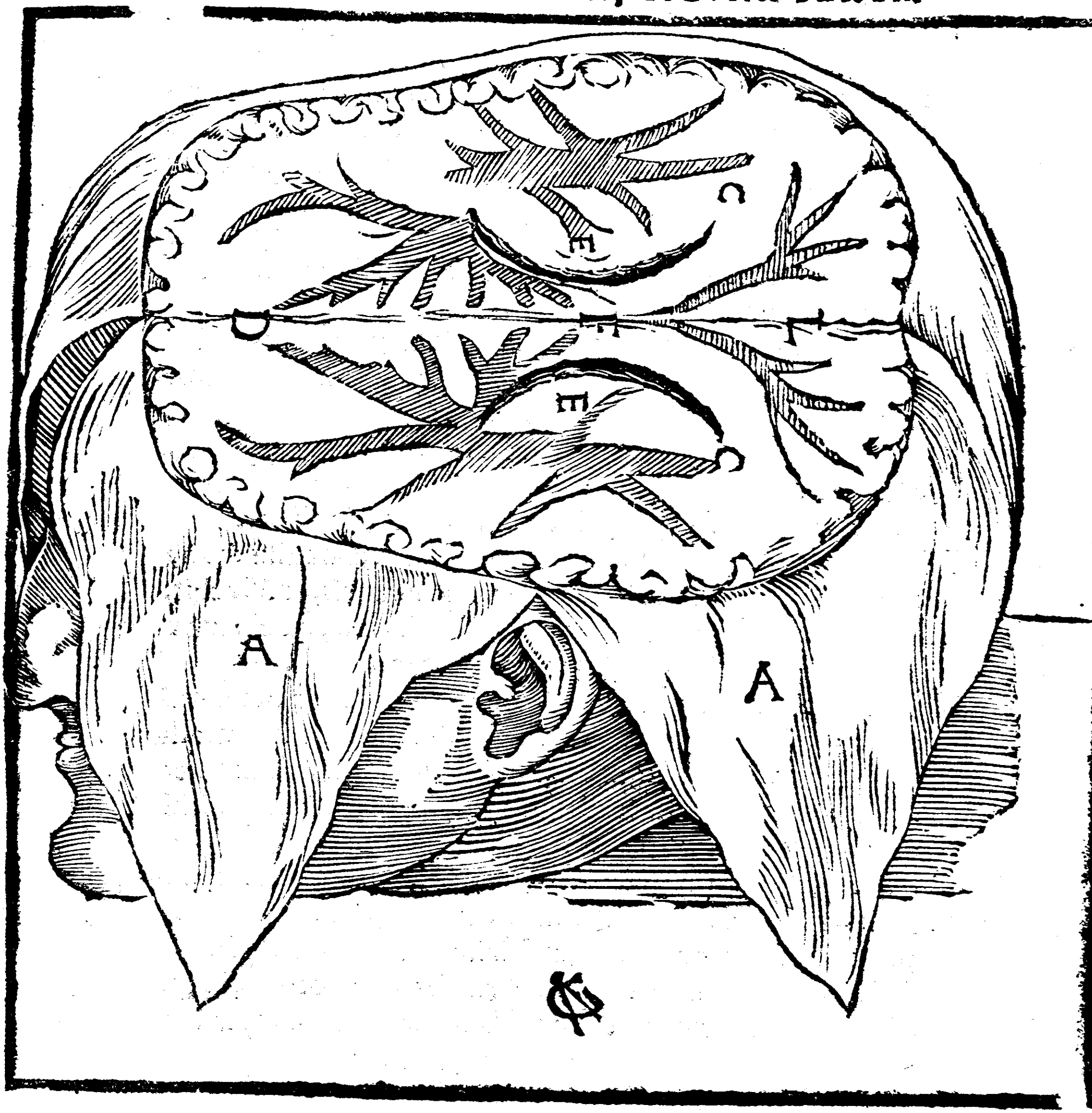
Infra tales uermes ad ipſorũ latera, eſt certa pars cerebri emi nens,quam multi aſſimilāt natibus humanis in figura,quæ in elongatione,pariter & clauſione uentrium,ſe contangit: in abbreuiatione uero & dilatatione ipſorum, abinuicem ſeparatur.Hæc Carpus in Iſagog.

A.A.Piæ Matris pellicula eſt.

Auriculam,Naſum,Labia atq; Mētum extra pelliculam pro minere uides.

Duo anteriores Cerebri ſinus in unum coeunt, coitionis par tem,meatum communem,ſiue uentriculum tertium nomi nant,propterea uelatũ tunica.Spiritus, in prioribus uentri culis elaboratus,ad tertium hũc uētriculũ,transferetur,me moriæ efficiēdæ gratia.Eſt præterea, prior cerebri pars co gitationi,media,ratiocinationi,poſterior,memoriæ dicata.

HVMANI CAPITIS, FIGVRA SEXTA.

Dura Mater cum ſocia ſua meninge, ut dextram Cerebri à ſiniſtra diſterminat, ita & per latum protracta, poſterius cerebrum à priori diuidit. Verum hæc ſecunda duplicatio, nõ ita uenulis, ut prior inuicem iuncta uidetur. Continet tamẽ intra ſe certam quandam uacuitatem, in qua multi ex iugularibus uenis prodeuntes rami, terminantur.

Verſus occiput, in iſta duplicatione eſt certa uacuitas, uocata lacuna, in quam ſanguinis pars exprimitur, uocatur hic locus Auicennæ torcular.

Circa D. literam, uides notari carunculas mammillares, odoratus ut quidam uocant, inſtrumenta, prodeuntes neruos, uides 1.1.2.2. Obticos uocatos, uiſuiq; addictos neruos. 3.3.4.4.5.5. Quibuſcunq; ſenſuum neruis ſuos numeros appoſitos eſſe uides.

A.A. Vt hactenus ſemper pelliculam Cerebri ſignificat.

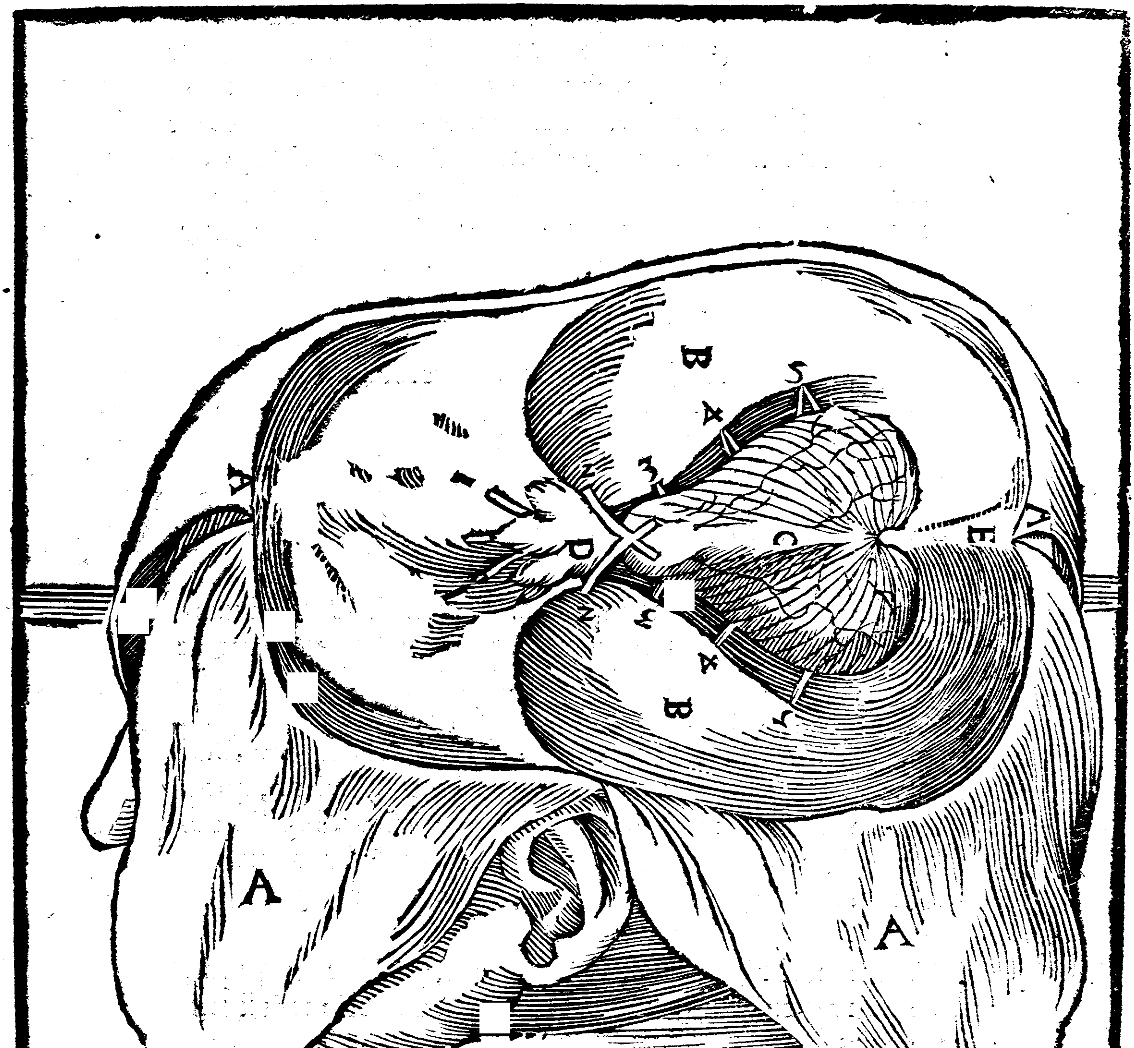
B.B. Inferius utrinq; cerebrum, diruptis atq; conuulſis cauitatibus, quas hic uẽtriculos Cerebri eſſe noueris, mõſtrabit.

E. Poſtremam Cerebri partem longe duriorem, quæq; mox in ſpinalem medullam degeneret, deſignat.

Cerebellum, Cerebro à tergo adiacet, aliquatenus eo occultatũ duplici quoq; membrana ueſtitur, dura ſcilicet atq; molli membrana. Sinum unum habet, in quem ſpiritus ex anterioribus peruenit, finis eius prope ſpinalis medullæ initiũ ſitus eſt, ob quod durus exiſtit.

Circa D. literam, nerui ſunt ad oculos uidendi facultatẽ transferentes Græci ὀπτικοσ uocant, ex anterioribus uentriculis procedunt, caui ob id facti, ut ſpiritum uiſiuum recipiant. Hij inuicem in unum coëunt, & rurſus anteq̃ oculos, ingrediantur, dirimũtur, hinc altero clauſo oculo, totus ſpiritus per communem neruum, ad alterum fertur.

CAPITIS HVMANI, FIGVRA SEPTIMA.

In poſteriori parte medij uentriculi eſt foramen paruũ quod tendit ad certam quandam uacuitatem, quæ deſcendẽdo eſt uerſus locum ubi eſt principiũ nuchæ, & hæc uacuitas non eſt in poſterioris cerebri ſubſtantia, ut putant multi, nec eſt circundata undiq; à ſubſtantia medullari cerebri, ſed eſt inter poſterius & anterius cerebrum ſita, circũdata notabiliter, uerſus poſterius cerebrum, à Pia matre ipſum tegente.

C. Cauitas poſterioris cerebri.

DD. Inferior ſubſtantia utriuſq; lateris cerebri.

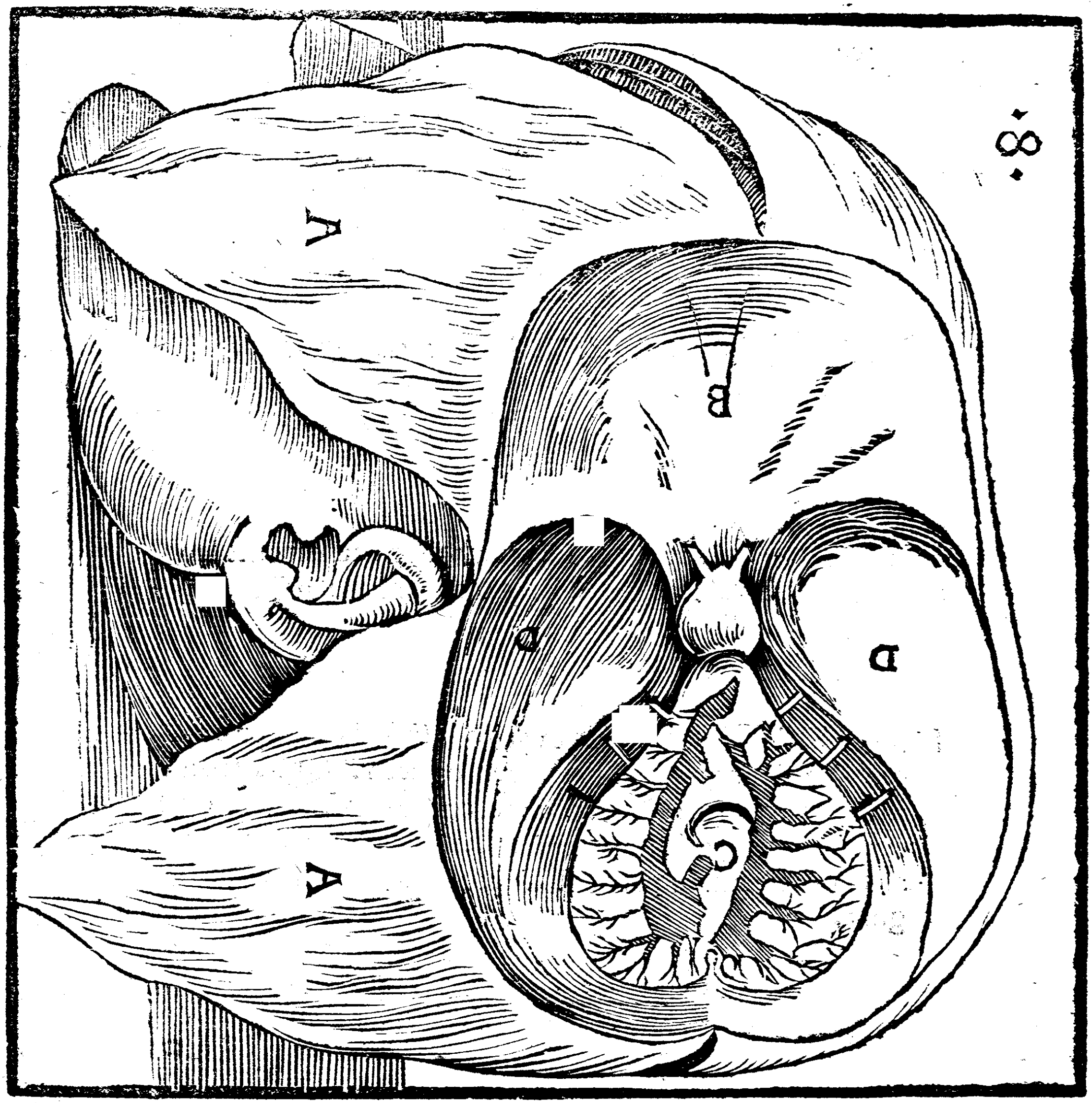
B. Prioris partis cerebri, infima eſt ſubſtantia.

AA. Pia mater eſt.

In ima parte cerebri ſunt duo canales, ex medio cerebri uentriculo, ad palatũ retrimenta deriuantes; quorum alter decliuis ac deorſum procedit, alter ubi meatus ille communis cum cerebello cõmittitur incipit, retrorſum pergens. Poſt canales hos, eſt certa quædam concauitas Græcis πτύελον aut χοάνη, Latinis labrum aut infundibulum, dicitur, quod ſuperne ſit ampla, inferius in anguſtum deſinat. Subditur ei glandula quædam quæ & ipſa manifeſtam habet concauitatem, quam os quoddam coli modo peruium, excipit.

Ad baſim cerebri, hoc eſt, ad os ſubditum, palato contiguum, plexum reticularem, ex arterijs in caput uenĩetibus factum reperies.

CAPITIS HVMANI, FIGVRA OCTAVA.

In hac figura, quæ in oris cauitate habentur, atq; conſiderantur cerni quæunt.

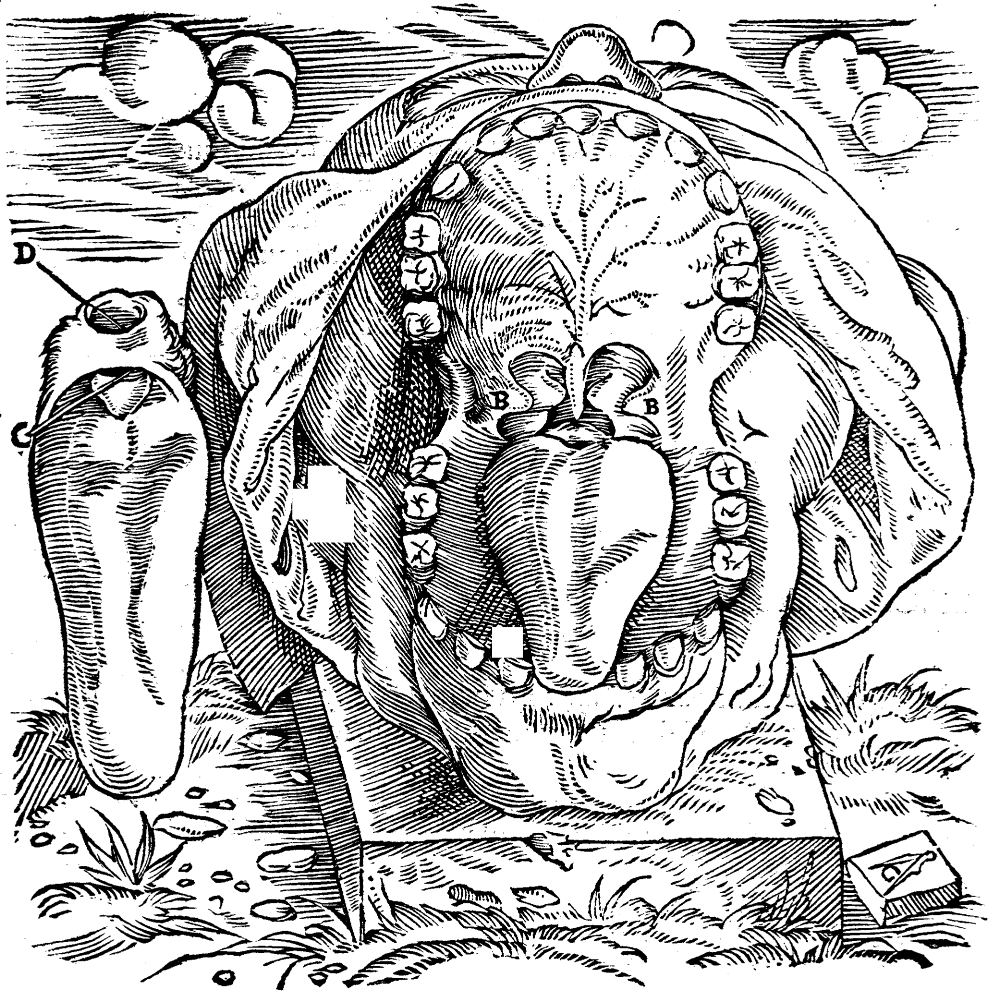
A. Itaq; ſuperior oris aperti eſt pars, in qua Colatorium tam narium q̃ palati, collocatur.

B.B. Vtrinq; poſitas glandulas aliꝭs uocatas Amygdalas deſignat.

In medio Amygdalarum ex ſuperna oris parte carunculam, aliꝭs uuam, aliꝭs columellam uocatam, dependere uides.

Linguæ ſubſtantiã, figura ſua exprimit. In radice linguæ epiglottida delineare non licuit per opticen. Quod tamen in figura linguæ, extra reliquum corpus poſita, utcunque exprimere, conati ſumus, ubi D. Laringen, hoc eſt, tracheæ arteriæ extremam partem. C. Epiglottidis particulam, deſignat.

CAPITIS HVMANI, FIGVRA NONA.

Hæc figura, cranĳ inferiorem partem, ubi collo implantatur, indicat: & inuerſum plane Cranium repreſentat.

A, Dentium ordinē exprimit, numerus dentiū in hominibus uariat, ad ſummum autem. 32. reperiuntur. Eorum. 4. infra & totidem ſupra, prope A literam expreſſi Græcis τομεῖσ, hoc eſt, incidentes dicuntur, ſinguli ſingulis radicibus innituntur. Eos, canini dentes in ſingulo latere, unus poſitus, ſequuntur. Qui poſtremi in ſingulis lateribus inciſuris per medium deſignati cernuntur, maxillares uocantur.

CC.

DD.

EE. Calamoidi oſſa ſunt.

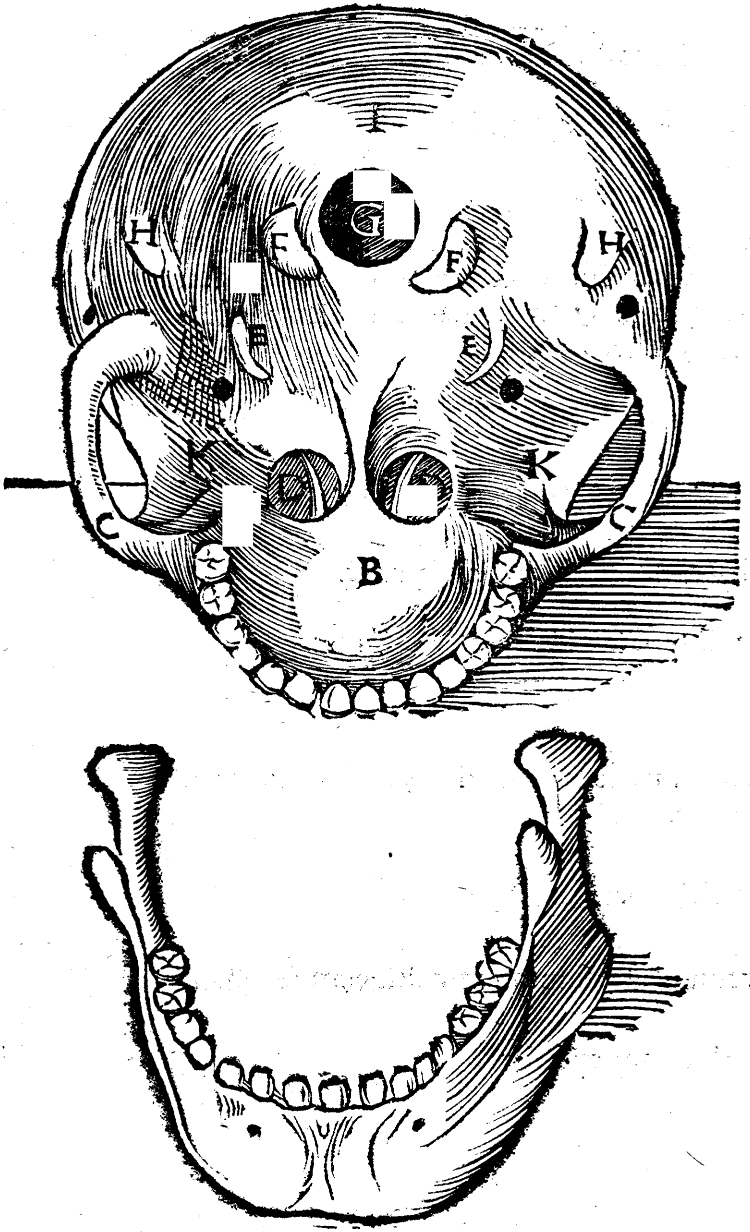
FF. Cranĳ duæ ſunt partes, ubi colli prima & ſuperior uertebra odontoidea, Gal. uocat, uniuerſum caput excipit.

G. Foramen eſt per quod nucha in ſpinam dorſi ex cerebro deriuat.

HH. Oſſa ſunt circa petroſa.

I. Occipitis cranĳ pars eſt.

CAPITIS HVMANI, FIGVRA DECIMA.

Oſſium atq; ſuturarum cranij ueri ſitus atq; forma, in hiſce ſequentibus figuris exprimuntur.

Oſſa cranij, id eſt, Caluariæ ſeptem ſunt.

A.B. Significant os frontis & Coronale, ſuturam in hoc oſſe per medium ad nares uſq; duci uides, eam ſexus eſſe diſcriminis notam, quidam falſo contendunt, decepti quod mulierũ cranijs frequentius, non ita etiam uirorum, ineſſe hoc diſcrimen, notauerunt.

C. Oſſa duo bregmatis, id eſt, ſincipitis & parietalia.

D. Oſſa duo lithoidea, id eſt, lapidoſa & petroſa.

Os palati & baſilare, minime hic oſtendi poteſt.

F. Zygoma uel os Zygoides, id eſt, iugale & partis.

E. Naſi oſſa.

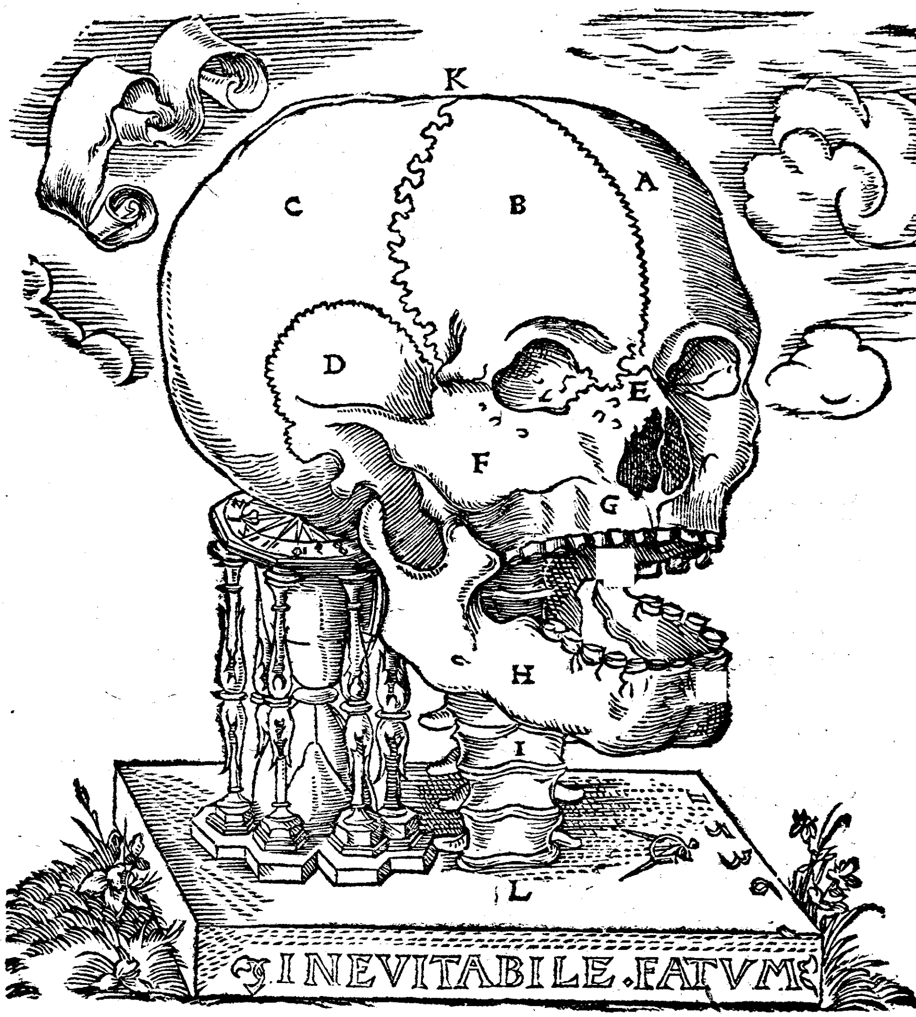
G. Superiorem inplantationem dentium, ut H. inferiorẽ mãdibulam, ſignificat.

I.L. Colli atq; ceruicis uertebras exprimit.

K. Verticis ſupremum atq; ſuturarum coitionem deſignat.

Reliqua παρέργως loco appoſita ſunt.

HVMANI CAPITIS, FIGVRA VNDECIMA.

Hæc figura, priori, per omnnia ſimilis eſt, niſi quod ut prior, dextrũ, ita hæc ſiniſtrũ capitis latus, conſpiciendum offert.

A. Itaqꝫ rurſus frontis os indicat atqꝫ Stephaniæam, id eſt, coronalem, quod coronari olim ſolebat.

B. Os Bregmatis eſt, utriuſqꝫ oſſis Bregmatis, cum frontis oſſe mutuus fit cõcurſus atqꝫ coitus, quæ pars cranij diutius dehiſcens, in infantibus longo poſt tempore coaleſcit, perpetuo tamen poſtea, etiam in adultis, teneritudine quadam, coitionis locum refert. Hinc capitis internis partibus profutura remedia, Medici ad hũc locũ applicanda eſſe monẽt.

C. Reſpondens os eſt, oſſi B bregmatis.

D. Lapidoſum ſeu petroſum.

E. Labdoidi os eſt.

F. Iugale ſiue paris

G. Superiorem dentium implantationem.

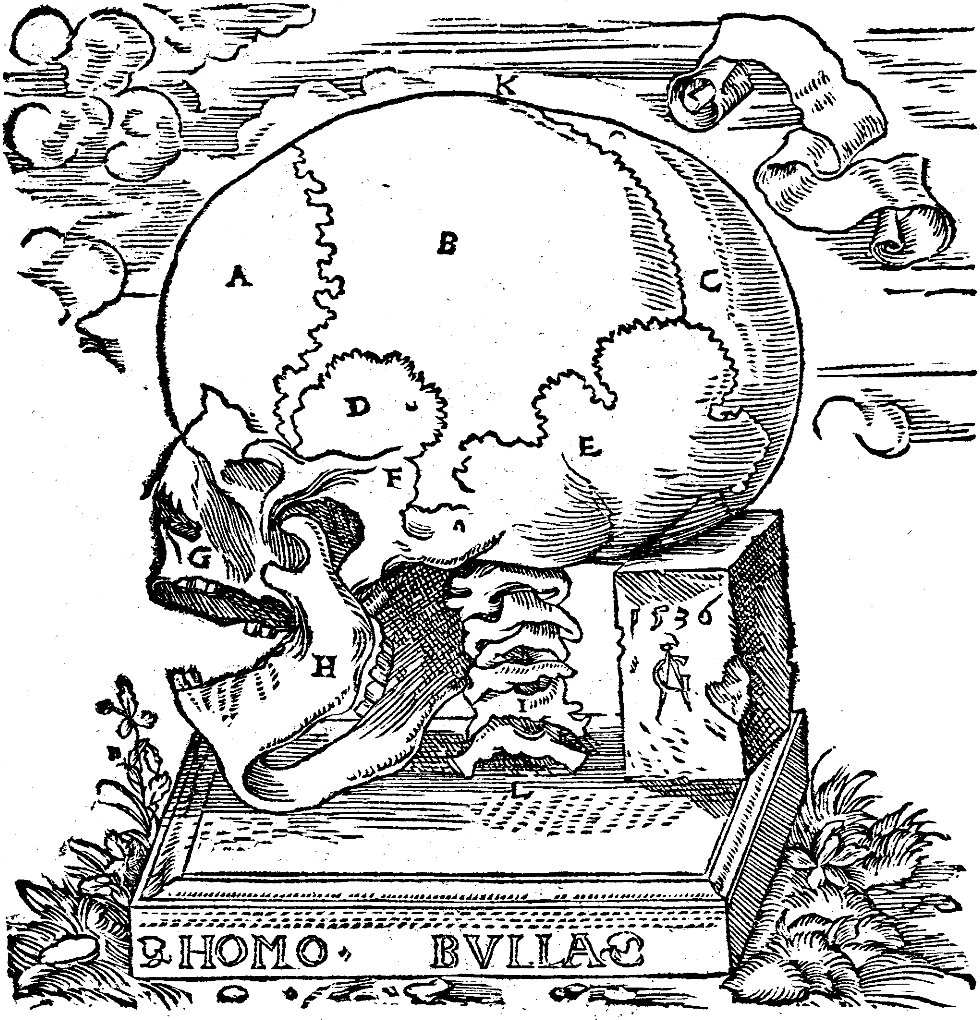
H. Inferiorem mandibulam.

I. Sex colli uertebras exprimit.

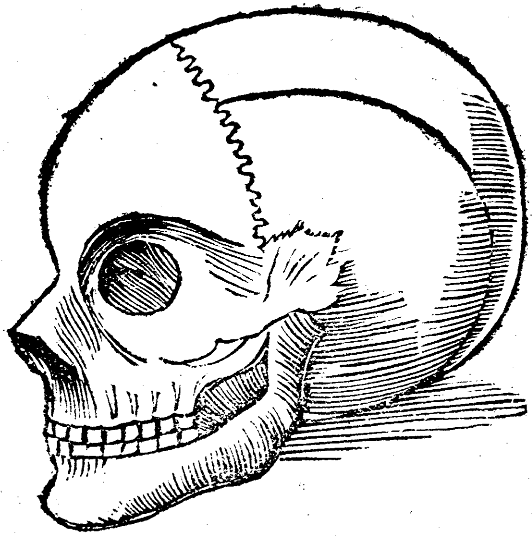
K. Verticis eſt locus.

L. Terminus eſt, ubi dorſi ſpondiles incipiunt.

CAPITIS HVMANI, FIGVRA DVODECIMA.

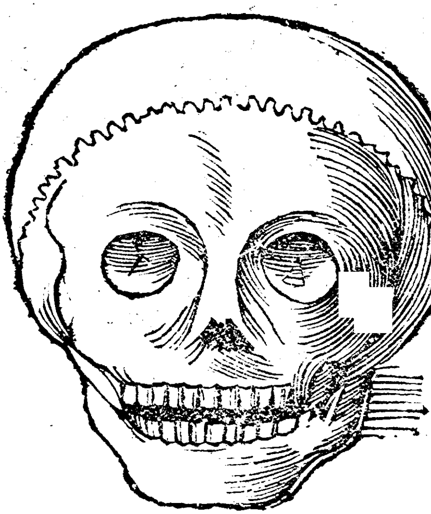

Oſſiũ capitis atq; ſuturarũ figuræ ſequuntur.

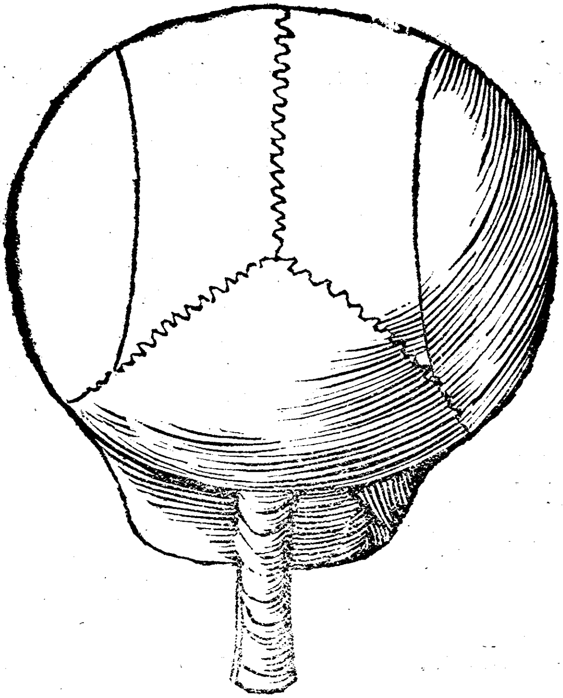
Obelæam, id eſt, rectam & ſagittalem ſuturã, per medium uerticis ducta linea ſignificat.

Crotaphiæ, id eſt temporales, uel lepidoides, id eſt, ſquamoſæ & mẽdotæ, in utroq; latere, circa aures, notantur.

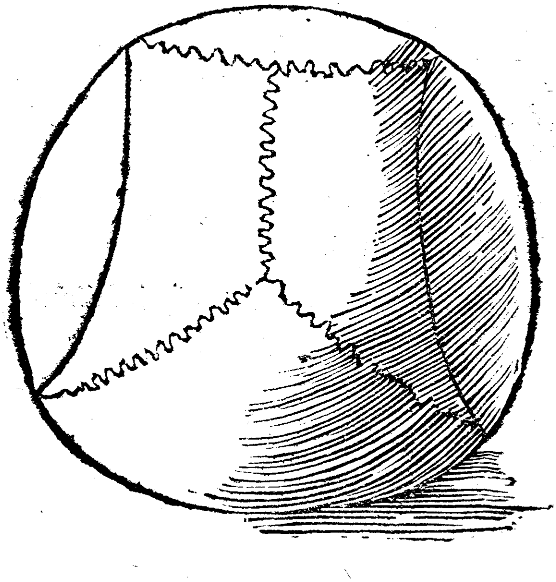

Stephaniæa, id eſt, Coronalis ſutura hic cernitur, dicta ſic quod Corona ad hanc partem capitis imponi ſolita ſit olim.

HVMANI CAPITIS, FIGVRAE.

Labdoides ſimi lis .λ. literæ Græcæ, uerte-brarũ colli oſſa ſunt.

In hac figura o-mnes ſuturæ oc cipitis, delinean tur.

A. In ſuprema parte cranij uerticem capitis deſignat.

AB.AB.In utroq; latere dependentem cuticulam primam capitis, cui capilli innituntur.

C.Internam partem primæ cuticulæ exprimit.

D.Pericranium, hoc eſt, mox contingens, exterius os cranij cuticula eſt.

E.Cranij oſſa deſignat.

F.Dura menynx intra cranium.

G. Pia mater eſt, mollior atq; tenuis cuticula proxime cerebrum obuelans.

H.Cerebri ſubſtantiam ſignat.

I.Ventriculus cerebri.1.2.3.

Supra L.rete mirabile effigiatum eſſe uides.

L.Lacunam.

M.Neruorum paria.

N.Carunculæ mammillares.

OO.Viſus organum.

P.Audiendi organum.

Q.In naribus olfactus ſenſum.

R.In lingua guſtandi facultatem.

S.Coronalem ſuturam.

T.Sagittalem.

V.In occipite Labdoidem ſuturam deſignat.

Tactus in uniuerſo corpore per neruos atq; muſculos diffuſus ſentitur.

Vniuerſalis figura omnium partium capitis humani cum ſua explicatione.

PRAEFATIVNCVLA IN ANATOMIAM PORCI.

COphonis,celeberrimi ſuo ſeculo Medici Anatomē, quam de reſectione Porci reliquit,ad finem figurarum noſtrarum, apponere libuit humaniſſime lector, quo & huic ingenuæ arti Anatomiæ eſſe ſua præexercitamenta,uel hinc colligere queas. Non enim prima fronte,illotis(quod aiunt)manibus ad humani corporis reſectionem,tyrones medicinæ admittendos puto, quin prius rudimēta quædam ex uitulorum,hœdorum,porcellorum,& ſimiarum,ſi,ut Galenus ſubinde fecit,nobis daretur eorum animalium copia,addidicerint, quod bonam partem membrorum ea animantia,ſimili poſitura habeant,cum hominum corporibus.Quod ſi cui,tāta ſit uel libido uel artis exercendæ dexteritas, ut & aliorū animantiū quæ nihil uel parū cū hominū corporibus habent affinitatis,ut ſunt Ranarū, erinaciorum, piſcium,glirium,auium,gallinarum,atq; eius generis reliquorum,diſſectiones moliatur. Hunc noſtro exemplo minime à ſcopo aberrare puto,mirū etiā in modum eius artis hunc augere theſaurum, contendo. Vnde enim earum rerū Ariſtoteli, Plinio, Galeno tāta fuiſſet eruditio,ſi non prius manum admoliti fuiſſent Anatomiæ,tibi lector coniiciendum relinquo.

ANATOMIA PORCI EX COPHONIS LIBRO.

Voniam interiorum membrorū corporis humani compoſitiones, omnino erāt ignotæ, placuit ueteribus Medicis, & maxime Galeno, ut per Anatomiam brutorū animalium interiorum membrorū partes manifeſtarentur. Et cū bruta animalia quædam, ut Simia, in exterioribus nobis inueniātur ſimilia, interiorum partium nulla inueniuntur adeo ſimilia ut porci, & ideo in eis, Anatomiam fieri deſtinauimus.

Eſt autē Anatomia recta diuiſio, quæ ſic fit: Porcum debes inuerſum ponere, quem per medium gutturis incides, & tūc primum tibi lingua occurret, quæ dextrorſum & ſiniſtrorſum quibuſdam neruis alligata eſt, qui motiui dicūtur. Quod cum ipſi à cerebro ueniant ad pulmonem, uertūtur ad linguā per quos lingua mouetur ad uoces. Ibi iuxta ſunt carnes glandulosæ quæ dicuntur pharinges, & earum inflatio ſimiliter dicitur, ſunt etiam ibi maximæ glādulæ in quibus colligitur humor, & facit branchos.

In radicibus linguæ oriūtur duo meatus, ſcilicet trachea arteria, per quam tranſit ad pulmonē aër, & œſophagus, per quē mittitur cibus ad ſtomachū, & eſt trachea arteria ſuper œſo

phagũ ſuper quã eſt quædam cartilago, quæ dicitur epiglottis quæ clauditur aliquando ut cibus & potus per eam nõ deſcendat & aperiatur ut aër intret & exeat.

Inter tracheam arteriã, & œſophagum, eſt locus qui dicitur iſthmon, inter duo præcipitia, in quo aliquando humor colligitur, & facit apoſtema, quod dicitur ſquinantia, id eſt, angina, aliquando totus extra, & dicitur ſynantia.

Tunc debes ſeparare tracheam arteriam ab œſophago & inuenies pulmonem & cor. Cor uero eſt magis in ſiniſtra parte, quorum quidlibet in ſua capſula continetur. In capſula cordis colligitur mater, quæ facit peripneumoniam.

Et tunc uidebis quandam uenam quæ concaua dicitur, quæ ab epate uenit per medium diaphragmatis, & ſubintrat auriculam cordis, & fit arteria, de qua fiunt omnes aliæ arteriæ quæ procedunt ad membra in quibus colligit̃ humor qui facit ſanſugium, aliquando colligit̃ extra eos, & facit anhelitum, aliquando intus & extra, & facit orthomiam. Et quod pulmo ſit cauernoſus poteſtis probare, ſi cũ calamo intromiſſo inſletur. Sub illis membris eſt panniculus, qui dicitur diaphragma q diuidit ea à nutritiuis, qui coniungitur tenuioribus coſtarum in quibus colligitur humor, qui facit pleureſin.

Tunc debes reuerti ad nutritiua & computa longitudinẽ œſophagi ad uſq; ſeptimum ſpondile, & incipit os ſtomachi ſupra diaphragma, ſtomachus uero inferi⁹. Sub ſtomacho eſt inteſtinum, quod dicitur portanariũ, ſub portanario eſt duodenũ, ſub duodeno eſt ieiunũ, ſub ieiuno eſt orbum, ſub orbo ſaccus, ſub ſacco longaõ & ſunt ibi quædam gracilia inteſtina, quæ lateralia uocantur in quibus eſt iliaca paſſio.

Ex dextra parte ſub fundo ſtomachi eſt epar poſitũ, in cuius ſubſtantia eſt quaſi quædam ueſica quæ cyſtus fellis appellatur & ſuper epar ſunt duo pãniculi zirbus & ſiphach, qui ſunt im-

plicati uelut rete. Quod apparet ibi pingue & groſſum dicitur zirbus: quod autē ſubtile eſt ſiphach, quæ procedunt uſq; ad ſplenem, per quos uenæ tranſeunt, per quos melancholia ab epate ad ſplenen mittetur.

Eſt autē ſplen membrum oblongum in ſiniſtro latere poſitum, loca quæ ſunt ſub ſplene & epate dicuntur hypochondria Tunc debes omnia interiora extrahere, & tūc occurrit tibi in medio ſpinæ arteria magna, ſub qua & uena magna cōtinetur quæ arteria fit de oībus arterijs capitis, quæ cōdenſant in unā magnā arteriā, quæ deſcēdit à lūbis, & à ſe uarias arterias trāſmittit tā dextrorſū q̄ ſiniſtrorſum ad inferiora. Vena ibi magna fit de arterijs capitis cōdenſans quæ uenit uſq; ad renes, & bifurcatur, & ibi fit uena chilis, in qua infiguntur capillares uenæ quæ præ nimia paruitate ſui uideri non poſſunt, per quas urina cum quatuor humoribus, mittitur ad renes.

Tunc inuenies ibi duos meatus qui uritides dicuntur, & per eos reſudat urina in ueſicā. Nam ipſi infigūtur ueſicæ, qui etiā tranſeunt per quēdam panniculum, quo omnia inteſtina præter longaonem claudūtur, qui uocatur epigorontyſmeon coli quo rupto inteſtinū cadit in oſchium, ſupra quem omentū eſt.

Finis Anatomiæ Porci, ex traditione Cophonis.

Membra ſimilaria.

Octo conſimiles ſunt partes, neruus, adeps, os
Arteriæ, uenæ, caro, cartilago, cutisq;.

Diſſimilaria uel officialia.

Officijs animæ numero ſunt membra uiginti
Cor, iecur, & cerebrum, teſtes, ueſica, lienq;.
Et ſtomachus, pulmo, renes cum pectore, dorſum.
Os, oculi, nares, aures, collum, caput, & pes.

ANATOMIA
INFANTIS EX COMMEN-
tarijs clariſſimi Anatomici Gabrielis de Zerbis deſumpta.

SI fœtus mas fuerit, & per aborſum in dies qua-
draginta excidat: aperta matrice, cum humore ſu
per terrã exiens à uulua diſſoluetur ſua teneritu-
dine, & non inuenietur propter ſui paruitatem:
ſi aũt aborſus fuerit ſuper aquam frigidam, leuẽ & claram, in
uenietur per colamentũ creatura, & habebit formam magnæ
formicæ. Et hæc ſubſtantia inuenietur in tela quadam, ſiue in
panniculo, cuius caput & omnia membra formata ſunt & di-
ſtincta. Et aliquando quando recenter ſcinditur, inuenitur ha
bens motum dilatationis & conſtrictionis quando acu pun-
gitur, propter quod uere ſcitur creaturã illam eſſe animatam
& inuenitur quod ueretrum eius & oculi eius magna ſunt re
ſpectu ſuæ quantitatis, eo ꝙ adhuc nõ ſunt cõpleta & adunata,
ſed in materia fluida reſultat forma & figura membrorũ, & ſi-
mile euenit in alijs animalibus in oculis & membro generatio
nis, ante ultimum eorum complementum, ſemper enim mẽ-
bra hæc aliorum reſpectu magnam habent quantitatem.

Si uero quod conceptum eſt fœmina fuerit, & à uulua per
aborſum ceciderit ante mẽſes tres, qui ſunt dies nonaginta, ab-
orſus, inuenietur nõ figuratus, ſi uero quartum intrauerit mẽ
ſem, uel tertium compleuerit, inuenietur tũc fœmina forma-
ta, quando autem completa eſt, uelociter completur ad ulti-
mam formationem in qua naſcitur, quoniã humidum poſtq̃
cõſtare incœperit citius figuratur & cõpletur q̃ ſiccũ ſpiſſum

Dum eſt infantulus in utero,manus tenet apud mẽtum,dicebat Hyppoc.& caput apud pedes: neq; eſt uerum iudicare, nec uidebis in matricibus,ſi puer habeat caput inferius,ſiue ſuperius,fœtus enim ante motum ſuum ad exitũ,ſcilicet in partu naturali(dicebat Auic.)eſt ſuſtentatus, id eſt, moratur, uel ſtat & ſituatur ſuper pedes ſuos:& ipſius facies ſuſtentata eſt, & inclinata ſuper eius genua,& ſupponuntur plantæ manuũ genibus ſuis,& naſus ſuus intra ambo genua poſitus eſt,& oculi ſuper ea ambo genua,& colligit, ſcilicet,ambo genua ad anteriorem partem ſui, & eſt poſitum collum una cum dorſo eius uerſus matris anteriora, & ipſius facies ad dorſum matricis eius iacet inclinata,defendẽdo,ſcilicet per duritiem ſpõdilium matris,cor,ſcilicet, fœtus à nocentibusextrinſecis.

Cauſa autẽ ſitus huius eſt. Tum quia hic ſitus conueniẽtior eſt ad conuerſionem faciendam,ſcilicet in partu ſuper caput ſuum,quoniã egreſſio eius ſic eſt egreſſio melior. Tum etiã quia minorem occupat locum,licet ſint qui dicant hunc ſitũ ſolum eſſe maſculi,dicebat Auicen. ſcilicet præparatio, id eſt,maris infantis,fœminæ eſt,ſecundum contrarium huius præparationis, quod tamen dictum caret ratione,eſt autem eius ſitus in utero diuerſus à ſitu plurimorum aliorum fœtuum in ſpeciebus brutorum. Nam omne animal quadrupes ponitur in matrice extẽſum propter matricis longitudinem:Animal autem carens pedibus iacet in matrice ſuper latus ſuum, ſicut in delphino eſt uidere & cete & alijs piſcibus,in utero alia ſibi ſimilia generantibus. Animal autẽ bipes ſtat ex matrice incuruatum,ſicut aues ſtant in ouo,& homo in matrice,hoc eſt,incuruata ſtãt in matrice,ita quod naſus hominis eſt intra genua ſua,& oculi eius ſuper genua ſua,& aures extra genua ſua, cũ eſt homo in utero,& hic quidẽ ſitus eſt ad defenſaculum cor-

dis, dicebat Auice. 9. de animalibus, & ille modus eſt magis cõ ueniens ad euitandum ſe, ſcilicet, à nocẽtibus, quæ ſibi de foris occurrere poſſent.

Colligatur fœtus matrici, mediante ſecundina, epati eiuſdẽ medianti bus uenis, cordi uero mediantibus arterijs quæ ſunt in ſecundina, quorum omniũ coopertorium eſt umbilicus dum uniuntur apud fœtum matris, aliqualem colligantiam quoq; habet cum patre, & membris eius per uirtutem formatiuam decisam à generatiua patris, quæ eſt in ſemine & ſpiritu gignitiuo.

QVALE SIT OFFICIVM ANAtomici,ex Carpi commentarijs,ſupra Mundini expoſitionem.

VIdendum eſt,quid requiratur ad hoc,ꝙ aliquis ſit bonus Anatomes ſiue Anatomicus. Dico ꝙ prio, & ante omnia oportet ꝙ ſit inſtructus in ſcientia medicinæ,& cum ſibi annexo,& delectetur legere ac pluries legere quæ Ariſto.& Gale.& Auic.& alij de animalibus dixerin,ttam de uiuis ꝗ de mortuis:& quid dixerint iuniores:& ſit bonæ extimatiuæ,ut diſtinguat inter dicta doctorum,& incumbat pro uiribus diſſectioni animalium diuerſarum ſpecierum,& diuerſorum ſexuum,ac diuerſarum ætatũ, prægnantiũ & non prægnantium,uiuorum & mortuorum.

Et ad ſcientiam iſtam acquirẽdam incũbat anatomiæ fœtuũ diuerſarum ſpecierum animalium : quia multæ partes membrorum ſimplicium lucidiſſimæ uidentur per Anatomiã fœtuũ quæ in perfectis non apparent,niſi diminute. Et per iſtorum fœtuum Anatomiam,fateor me multa cognouiſſe : quæ mihi prius perobſcura erant.

Et non credat aliquis per ſolam uiuã uocem,aut per ſcripturam poſſe habere hanc diſciplinam: quia hic requiritur uiſus, & tactus,ut xij.de utilitate inquit Galenus.

Nec per unam Anatomiam poteſt haberi diſtinctacognitio membrorum . Nam cum adhibetur ſtudium in ſubtili oſtenſione unius particulæ,propter propinquitatem ipſorum compoſitio alterius quaſi penitus deſtruitur .Requiruntur igitur multæ numero,& præ cæteris credere Galeno,qui errores aliorum correxit,maxime Cleamenis Praxagoræ,& Philotimi & aliorũ ueterũ, ut in libro de Anatomia matricis ipſe Gale. teſtatur : & cõmunis tenet opinio errorẽ aliquem adhuc non inueniri in ſua Anatomia,Eiuſq; opiniones firme & inuiolate

adhuc permanent:quamuis Auicē.in libris de animalibus, de ortu neruorum teneat cum Ariſto.contra Gale.de quo latius in Anatomia neruorum cerebri(deo annuente)dicemus.
Et Gale.fere in omnibus ſuis libris aliquid dixit de Anatomia, magis tamē in.xvij.libris de Vtilitate particularū,& de Iuuamētis membrorum,& in libello de Anatomia uiuorum,& in libro de Diſſonātia Anatomicorum,& de Virtutibus naturalibus,& de Motibus liquidis in quibus maxime comprehenditur ingenium,& doctrina.Gale.de Anatomia.

Et quamuis Ariſto.ſimul & Auic.diſſentiāt à Galeno diſcrepant tamen tanq̄ philoſophi.Galenus autem,tanq̄ artifex ſenſibilis,non tranſcendit ſenſum.Sed reuera Ariſto.in uniuerſali quodammodo tractat de Anatomia.Galen.autem in particulari,& ſatis complete,q̄uis ipſemet Gale.aſſerat aliquē poſt eum inueniri poſſe,qui inueniat aliqua,quæ per ipſum inuenta non ſint.

Credere tamen debet Anatomes.Gale.maxime cōcordante ſenſu,aliter non,nec alijs auctoritatibus eſt credendum,ubi experientia & ſenſus ſunt in contrarium. Multi tamen ſunt, qui decipiuntur ſenſu,ſcilicet, unum pro alio capientes ex ſua debili cogitatiua.

Non credat ergo aliquis ſibi ſoli,ſed cōmunicet doctorum auctoritates, & ſui ipſius opinionē cum peritis in Anatomia ſi poteſt:& ſimul ſit ſenſus, & experientia ſuper eo de quo ſit ſermo,ut quæ forte non diſtinguit unus,diſtinguant forte alij.Et iſtis ſeruatis,aliquis poterit appellari bonus Anatomes.

FINIS.

STVDIOSO LECTORI S. D.

…ſime Lector, quas hic anatomiæ Capitis humani damus tabulas & picturas, non tam aucupandæ inanis gloriæ, quàm ſtudia tua utcunq; prouehēdi gratia, labore atq; … pauco, congeſſimus. Erat is præcipuus nobis propoſitus ſcopus, ut quàm iuſtiſſime fieri poſſit, ſingulas in Capite humano partes, ad uiuum, picturæ lineamentis aſſeque… …m ſit, penes lectorem, uel potius figurarū inſpectorem, eſto iudiciū. Porro, in poſterum, uniuerſi corporis humani, ſingulas partes, tum picturis, tum figuris, quantū ipſum …ttit negocium, congeſtas, in tui nimirum commodum, modo hæc noſtra placere, uideam, dabimus. Vale optime lector, Marpurgi. DRYANDER.

Quæ extra Caluariā adglutinatæ hærent, partes ſunt

- Capillus, *qui primo caput tegit, homini plurimus eſt, regionum differentia, durior aut mollior, aduerſus uim frigoris homini datus. Ex humore excrementitio ac fumeo uapore, qui ex uniuerſo corpore fertur ad cutem, pili materia efficitur, pro cutis qualitate, modo duri, modo molles ſunt, pro cutis colore modo albi, modo nigri.*
- Cutis, *capitis groſſa eſt, ſenſus penitus expers, craſſioris eſt naturæ: Ideo maiori radice nituntur capilli. Sub hac cute lentor quidam magis mucoſus, quàm in reliquo corpore eſt.*
- Caro, *ea in capite nulla eſt excepta fronte & temporibus, quæ muſculoſæ cum ſint partes, mouentur.*
- Pericranium, *mēbrana eſt tenuis ſub cute uniuerſum os capitis cingēs, per hanc membranā κράνιον ſentit, aliàs plane ſenſus in totum expers, quæ reliqua oſſa uelāt membranæ περιόστεα uocantur.*
- Cranion, *id eſt caluaria, teſta antiquis dicta, conſtat ex oſſibus & ſuturis.*
  - Os frontis *Stephanoidis ſupra aures finitur, medioſq; oculos diuidit ſutura tenui.*
  - Os λαβδοειδῆ, *in occipitio eſt, ad lambdæ literæ figuram formatum, unde labdoidis nomen ſortitum eſt.*
  - Oſſa *bina, in utroq; latere uerticis unum, parietalia uocant.*
  - Oſſa *bina aurium ad tempora poſita λιθοειδῆ petroſa uocata ſunt.*
  - *Oſſa in uertice capitis compito quaſi coire uidentur, coitiōis locum βρέγμα uocant. Cranij oſſa ſuturas conficiūt.*
    - *Veræ ſuturæ atq; euidentes ſunt*
      - *Coronalis in fronte.*
      - *Sagittalis in medio.*
      - *Labdoidis in occipitio.*
    - *Mendoſæ. 2.*
      - *Ad dextram aurem. 1.*
      - *Ad ſiniſtram .1.*
- *Vocantur mendoſæ ſuturæ, quod ſquamarum modo in piſcibus, reliquorum oſſium partibus adglutinata ſunt, id quod in petroſis uocatis oſſibus, ad utramq; aurem contingit.*
- *Nota hic generalem fieri caluariæ oſſium diuiſionem. Eſt & alia magis accurata diuiſio, quam hic præterimus. Ex ſutura quæ frontis os Stephanoidi dictum, per medium diuidit, muliebrem ſexum dignoſci quidam uolunt. Eſt et reperire, ſed rarius, ſolidum os cranij abſq; ulla ſutura aut compage conſtructum, firmioris ualetudinis eſſe indiciū uolūt. Miraculi loco mihi circūfertur miræ craſſitiei atq; ſoliditatis craniū, quod indicis digiti craſſitudinē æquare, uel ſuperare etiā pōt, nuper VVetteris natalitio meo ſolo, inter reliqua miræ magnitudīs oſſa, effoſſum.*

Quæ intra Caluariam firmiori quaſi ſede recepta continentur, ſunt

- *Tunicæ*
  - Prima. *Dura uocata mater, ualidior eſt: caluariæ atq; pericraniæ cuticulæ per ſuturas annectitur, cerebriq; ſubſtantiæ cuſtos data eſt.*
  - Secunda. *Pia mater dicta, ipſum cerebrum ueſtit, tenuiſſima atq; infirmior eſt, qua læſa, neminem euaſiſſe dicunt. Hæc uenas prætenues anfractu quodam coeūtes, undiq; ſupra conſperſas cerebro, continet. Per hanc pelliculam cerebrū anterius in duas partes diducitur, Dextrā & ſiniſtram, unde ἑτεροχειλία nomen habet. Et anterius, eadem à poſteriore cerebello, diſterminat.*
- *Cerebrū, eiuſq; partes ſunt*
  - Ventriculus *primus in dextra*; Secundus *in ſiniſtra* — *uernæ ſunt in uiuentibus ampliores, eiuſdem rationis utraq; eſt. Cōmunis ſenſus hic uiget.*
  - Tertius Ventriculus, *amplior prioribus, eſt in poſteriori cerebro, euidentiori ſenſus inſtrumento. Hic memoriæ uis ſita eſt, ſinus huius in ſummo latus eſt, mucrone ad ſpinam uergente, figura obeliſci inuerſi. Ex eo ſpinæ medulla oritur, tanquam neruorum plurimorum manifeſta origo.*
  - Eſt & uia *inter uentres anteriores, poſterioremq; utriſq; annexa, lumbrico terreſtri perquā ſimilis, unde & Vermem uocant, hac ut dicunt, imagines utriuſq; uentriculi, ultro citroq; deferuntur.*
  - Inter priores *uentres & medium tramitem, quædam extantes partes ſunt fulſimenta dicta, ex eadem cerebri materia conſtituta. Inter item uentriculos, uelut terreſtres lumbrici interiacent, neruulis utrinq; adalligati, qui cum in longum porriguntur, meatus à primo uentriculo ad tramitem medium tranſeuntes claudunt. Si uero contrahūtur ijdem ductus operiri creduntur, & ita ſpiritus, quo imagines feruntur ultro citroq; diſcurrit.*
  - Sub *ijs quædam conchularis concauitas apparet, in cuius medio foramen eſt quod deorſum uerſus ad uiam palati extremi excretoriā deſcendit, unde pituitæ fluxiones à medio cerebro profluūt & ſternutamenta prorumpunt. Eadem lacuna undiq; rotundos proceſſus habet, quibus uenæ & arteriæ ſuſtinentur, quæ ab arteriarum reticulo mirabili ad antedictos uentriculos deferuntur.*
  - De reticulo *mirabili, Circa foramen excretorium in ima caluariæ parte, uenæ & arteriæ ad cerebrum pertinent, quæ iuxta aures feruntur, atq; in prætenues ramos ſparguntur, et membranam cerebri cuſtodem, ſubeūt cancellatim in contextum reticuli modum fibris coeuntibus perquam exilibus.*

Neruorum à cerebro productorū ſizygiæ ſunt ſeptem.

- I. Supra *naſum, leuato cerebro, adhærent Piæ uocatæ matri, additamēta duo, quorum capita ſunt aliquantulum groſſa, uocātur alijs, carunculæ mămillares, ea ſunt inſtrumenta odoratus propter nimiā mollitiem. Galenus neruos eſſe negat.*
- II
  - *Qui oculos petunt, ſunt nerui bini continuati cerebri ſubſtantiæ in uentriculis interioribus, tranſuerſi copulātur, dehinc egrediuntur cranium, & quilibet eorum ad proprium peruenit oculū.*
  - *Eſt præterea par neruorum, quod ſecundum aliquos, pro ſecundo ponitur. Hi duo nerui dant motum oculis.*
- III *Tertia neruorum coniugatio eſt, quæ pauliſper quarto pari neruorum unitur, à quo poſtea ſeparatur, & deſcendendo ſpargitur per faciem, & intra & infra os baſilare, unitur tandem cum ſexto pari.*
- IIII *Quartum par conſtituit neruos deſcendentes ad palatū, quo ſenſus guſtus …*

AD LECTOREM

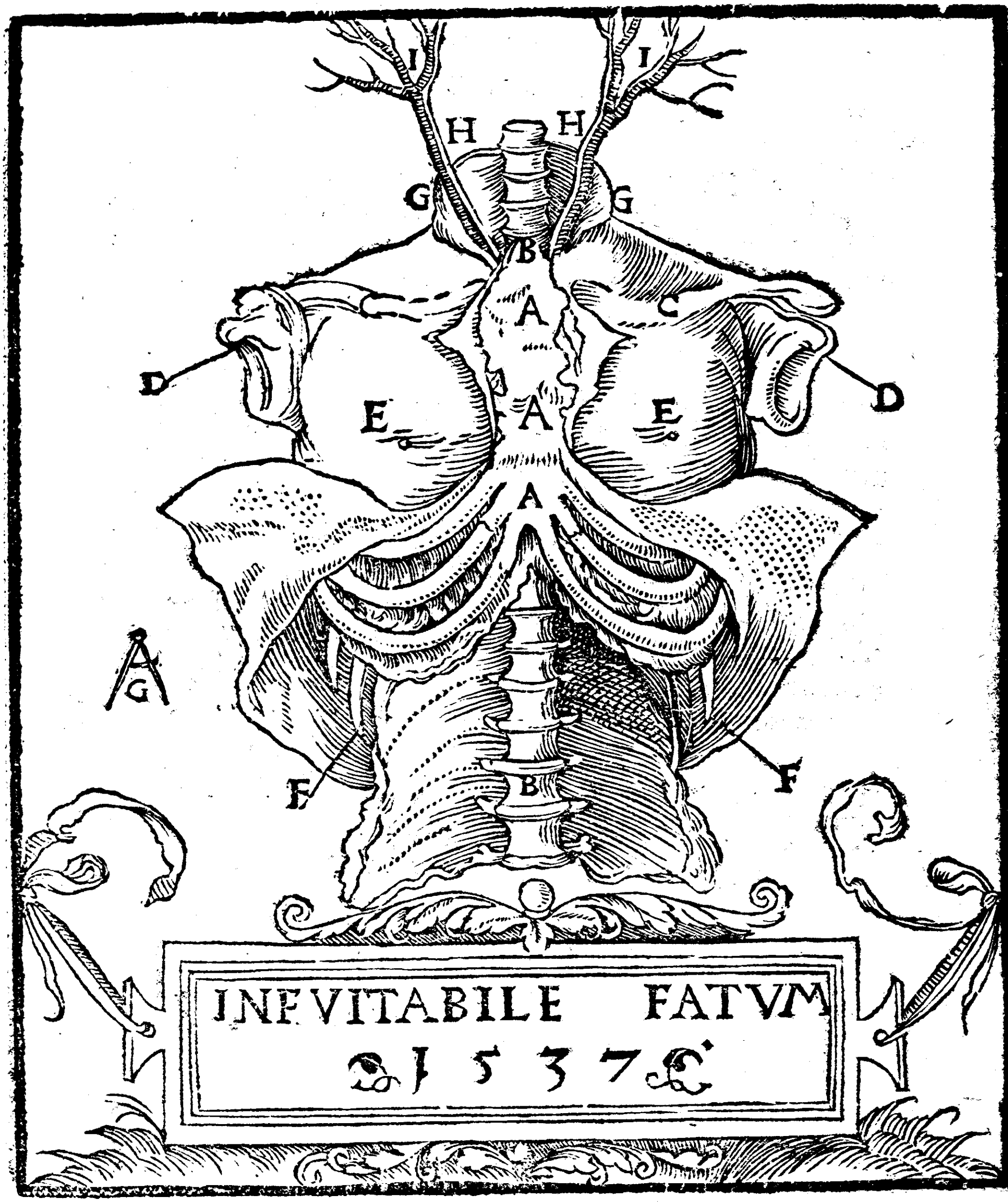
DRYANDER.

DEſtinatum erat, candidiſſime lector, reliquas ordine ſubiungere Anatomiæ ad uiuum expreſſas εἰκόνας, maximeq; ſpiritalium membrorum, quæ intra thoracis atq; diaphragmatis cauum continentur, formam atque poſitionem explicare erat animus, quo duorum inſignium uentrium, huius in Cranij, illius in thoracis cauo, quibus tandem tertiū, qui Anatomicis eſt primus, nutrimentalium partium ſcilicet uentrem, commodum abſoluere & adijcere potuiſſem. Idq; partim per ſculptores, partim per occupatiões, quibus indies in re medica, à cœpto opere diſtrahimur, minime perficere cum licuit, poſtea tandem, in ſtudioſorum nimirum gratiam dabitur, modo nudas quaſdam figuras, cœpti operis quaſi guſtum præbentes, conſpiciendas tibi appendicis loco appoſuimus, quibus ut & reliquis noſtris pro tuo commodo inſtructis, ut interim, quouſq; reliqua maturemus optime fruaris amice lector cupio. Vale.

FIGVRA VNI

VERSI THORACIS DETRACTA PRIORI CVTICVLA SEQVITVR.

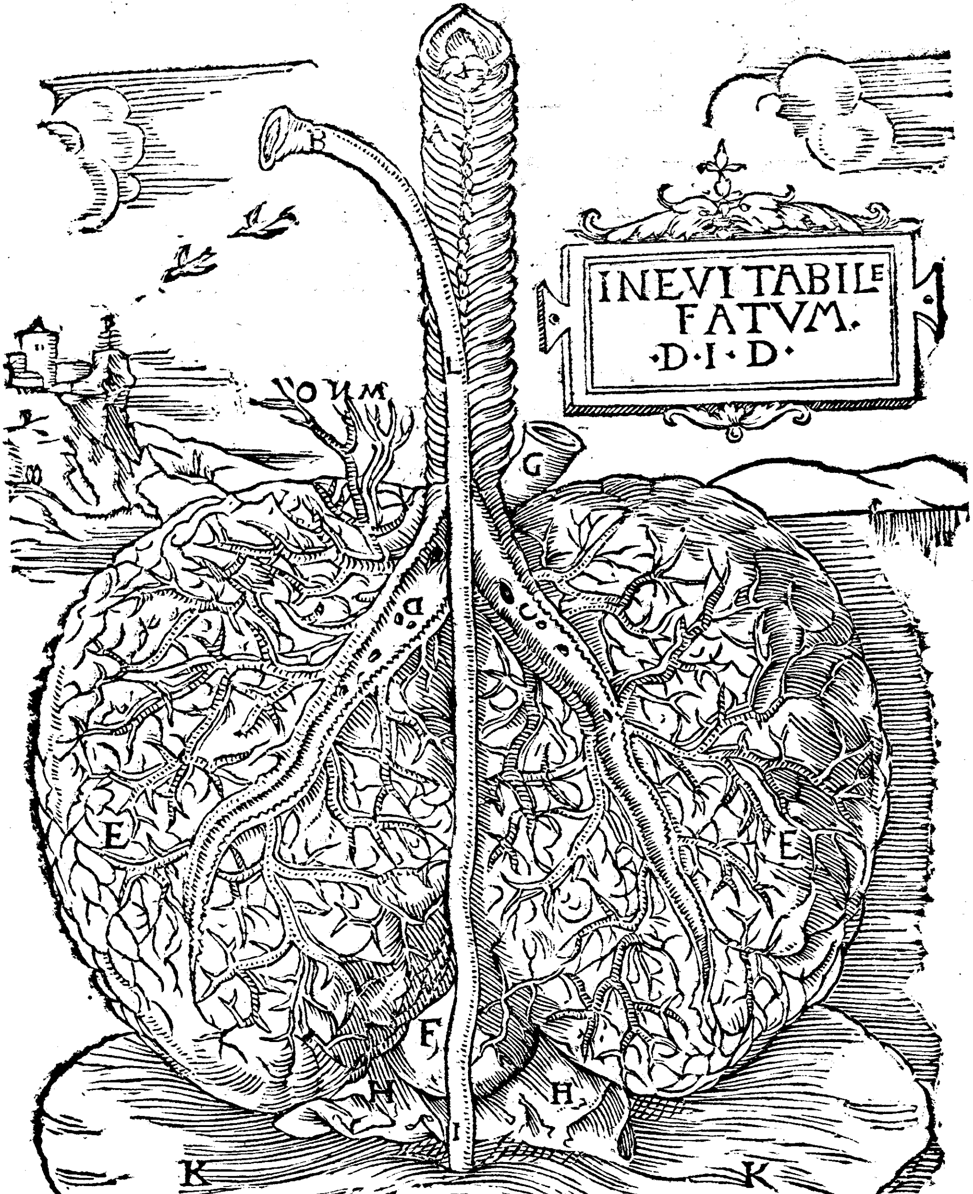
BIBLIOTECA D. COLEGIO D. Sn CARLOS

INEVITABILE FATVM
1537

FIGVRA PVLMONVM

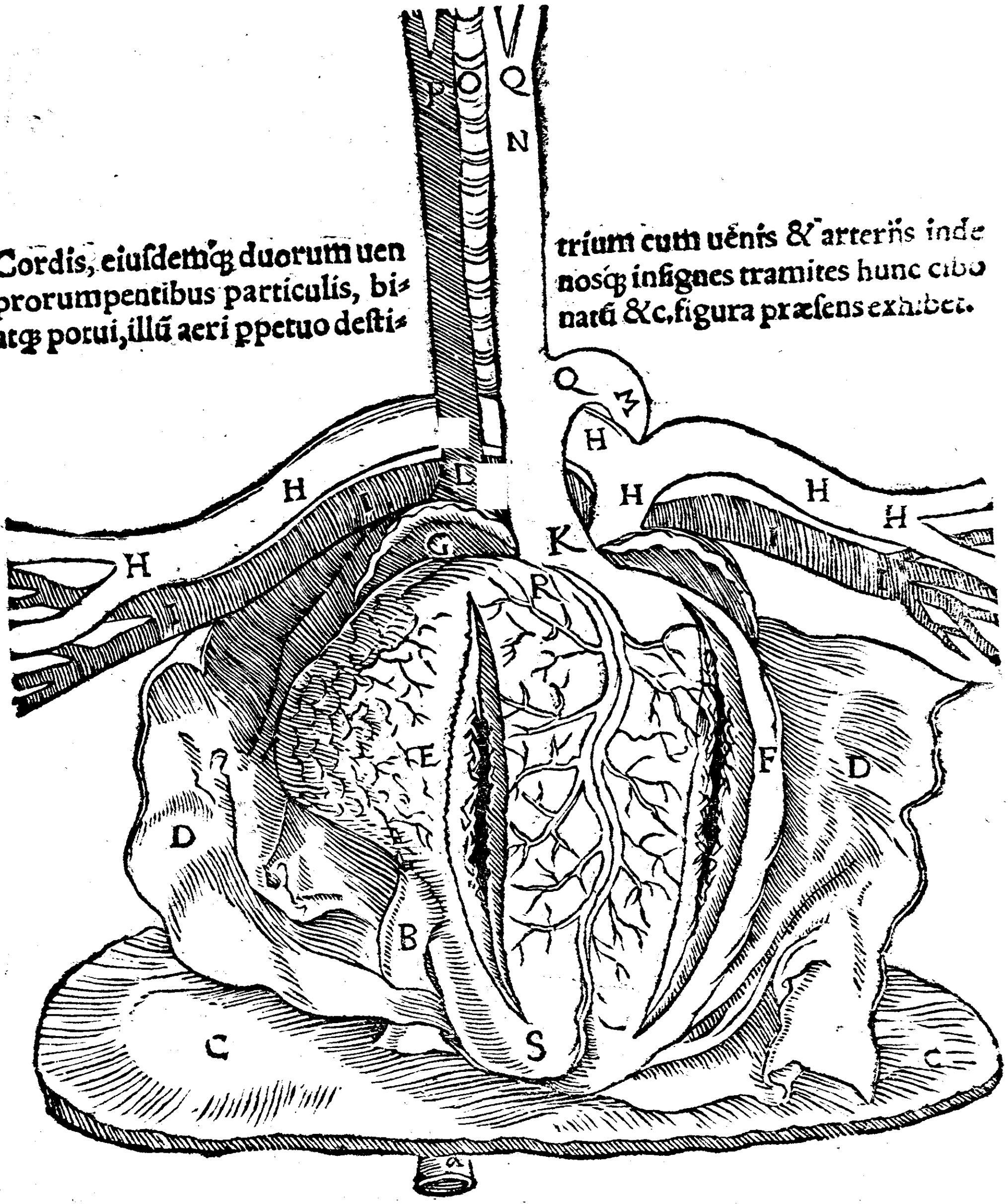
TRACHEAE ARTERIAE, VENARVM ATQVE ARTERIARVM, PASSIM IN

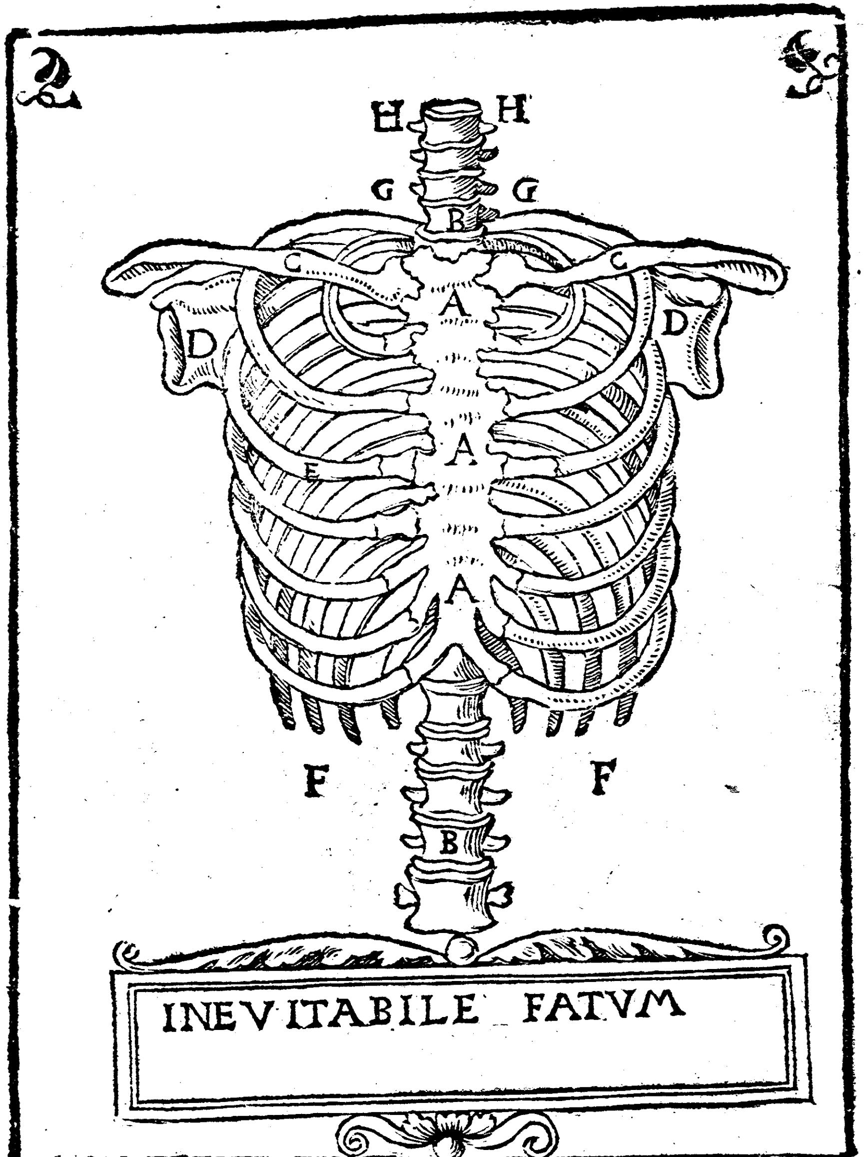
Pulmonis ſubſtan-
tia diſper
ſa
membra,
unà cum diaphra-
gmatis parte
ſequi-
tur.

INEVITABILE
FATVM.
·D·I·D·

Cordis, eiuſdemq́; duorum uentrium cum uenis & arterijs inde
prorumpentibus particulis, binoſq́; inſignes tramites hunc cibo
atq; potui, illū aeri ꝑpetuo deſtinatū &c, figura præſens exhibet.

Amotis omnibus ſiue carnoſis ſiue pellicularibus partibus quæ deinceps thoracis oſſium nuda relinquitur effigies, hac figura expreſſa eſſe uides.

AD ANATOMIAE CONTEMPTOREM ET IN ABSTRVſioribus plus æquo curioſum diſciplinis: Epigramma REINHARDI LORICHII HADAMARII.

Ingenij fragilem noſtri ſuperantia captum,
Ad nos ſpectabunt (Socrate teſte) nihil.
Attamen æthereæ luſtras myſteria ſphæræ,
Atq; ſupra cælos excutis omne iubar.
Naturæ cauſas rimare latentis opertæ,
Et caſſum certo lumine pergis iter.
Ante pedes tibi quæ reſtent non cernis, & ipſa
Quæ miſer in proprio corpore membra geras.
Hæc diſcas prius, ac te perſpexiſſe labores,
Quàm ſuper extremos diripiare polos.
In cute quæ teneas neſcire, ſed extera uelle
Noſcere, res dictu turpis opinor erit.
Te maris, & terræ, numeroq́; carentis arenæ
Menſorem, facilis turba uocare poteſt.
Sed fueris grauior Phyſicus: compaginis omnis,
Si tibi corporeæ plaſmata nota forent.
Addocet hæc primo culti pictura Dryandri,
Vt thorace tuo quæ ſita membra ſcias.
Mox alias capies ſpacio breuiore figuras,
Corporis ut noſcas omnia membra tui.

Ἀλλ᾽ οὐκ ἔνεστι συκοφάντου δήγματος

Nullum aduerſus ſycophantæ morſum remedium.